

Narodna mesečna
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan (jutra), razen ponedeljka in dneva po prazniku

K poljskemu narodnemu prazniku

Na današnji dan, ko ves svet slavi praznik miru, ko so prenehale leta 1918 sovraštosti velike svetovne vojne, slavi Poljska republika še posebej tudi dan svojega »vstajenja od mrtvih«, dan, v katerem se je razglasila širom sveta ustanovitev poljske samostojnosti ter je bil ustvarjen sen vsega stoletja in kronan uspeh vseh borcev od Košciuskega do zmago-slavnega Pilsudskega, ki je par dni nato prišel iz nemških zaporov in prevzel v roke vodstvo nove države. Poljska, ki je bila do tega dne samo pozorišče bojnih metežev, v katerih so se borile tuje sile za svoj dobiček, samo pogorišče, ki je gorelo za tuje koristi, je tega dne po zaslugi narodne vojske vstala kot iz pepela ter dvignila visoko svojega Belega Orla v znak, da po stolidnih letih suženjstva in največ- jega trpljenja, ki ga narod doživeti more, stopa v novo življenje. Dne 11. novembra 1918 pomeni v poljski zgodovini nov mejnik, dan zmagu- žrti nad silo, dan obračuna s preteklostjo in novo povezanost s slavno tradicijo Kraljestva, od katere so jo ločili notranji razpori, tuji in krvava diplomacija.

Romanje poljskega naroda v dnevih brez- upnega suženjstva, je bilo edinstveno v svetov- ni zgodovini. Domovina brez meja je postala res brezmejna, razširila se je po vsem svetu in kjor koli se je pojavil Poljak-brezdomec, je v njegovem srcu zažela cela in nedeljena domo- vina, Domovina-sen. V velikih romarih Mi- ckiewicu, Slowackem in Krasinskem je dobila Domovina oblike veličastno demonske sile, in ljubezen do nje vsečloveške odrešujoče poteze, poteze »mesianstva«, nadčloveškega trpljenja za dobro vseh ljudi — čudovito poljski pojav patriotizma, ki izpričuje naravno versko mi- stičen, kozmičen odnos do zemlje, ki je bila svo- bodna samo v srcu človekovem. Trume izgnancev, ki so bežale pred visicami doma, so se mno- žile vse stoletje ter šle križem sveta z idealom svoje slavne preteklosti, ko so gledali od Pia- stov preko prvih kraljev ter do slavne — pre- slavne dobe Jagiellonske, v kateri je bila Polj- ska ena največjih sil v srednji Evropi. Izgnance na Češkem. Ogrskem in celo na Hrvaškem je mislil v sebi z žalostjo, da so ti kraji tvorili nekoč za Vladislava eno državo s Poljsko, s to veliko Poljsko, ki je svoje luke imela na Črnem morju in na Baltiku in se potegovala, da s svo- jimi kralji zavladna na Švedskem in celo nad Rusijo! Velika je bila Poljska in močna in med slovanskimi državami najkulturnejša, ki je edina ustvarila slovansko renesančno književ- nost s Kochanovskim še prej kakor Dubrov- čani, in doživela svojo »zlato dobo« ko smo mi začeli komaj pisati prve stavke. In ta velika Poljska je razpadla sama v sebi, nič ji niso pomagali ognjeviti in v božjem gnevu govore- jene pridige p. Skarge: okostenela ustava »li- berum vetor«, razdor med vladajočo »šlaho«, napadi iz severa (Švedji), vzhoda (Rusi in ukra- jinski upori), z zahoda (Nemci) in juga (Turki) so drobili njene sile in črpali njeno moč, ter jo končno privrkat delili. Še je zaplamlat zadnji zubelj rešitve iz sebe, načrt ustave 3. maja 1791 Barska konfederacija, toda usoda se je do- polnila: velesile so si razdelile leta 1795 Poljsko (Rusija, Nemčija, Avstrija) ter jo brisale z zemljevida.

Niso pa je brisale iz src. Vstal je Košciusko s svojimi krakovskimi kmeti, ki so s kosami na ramenih hoteli rešiti razpadajočo, pa so mo- rali bežati v Ameriko, kjer so ustvarili novo svobodo. Vstala je zarja napoleonskega pohoda, ki mu je Mickiewicz posvetil upanje svojega najlepšega epa »Gospoda Tadeja«, toda v ruski zimi je zmrla tudi poljska svoboda. Upor leta 1830 je povečal število »visle in nasilij. Traugott leta 1863 je za nekaj dni sicer ustvaril samostojnost, pa jo je plačal s svojo glavo in glavami zadnjih upornikov, s katerimi je padla v »grodne gomile« tudi poljska romantika. Iz teh gomil se je rodil trezni, z razmerami ra- čunajoč poljski kulturni delavec, ki je začel z »delom v temeljih« in pripravljal gospodarsko kulturne pogoje za duhovno osamosvojitve. Toda s Pilsudskega generacija, ki je dala v književnosti narodnega barda Żeromskega, je vstala nova nacionalna romantika, tokrat na temeljih socializma, ki je celo v tako izrazitem socializmu, kakor je bil pred tednom umrl Dąszyński, do korenin narodna poljska. In treznemu navdušenju Pilsudskega, se je po po- nesrečnem vstaji leta 1905 posrečilo organizirati v inozemstvu poljske legije, ki so zmago-slavno povedle Poljsko v 11. november leta 1918, v svet nove svobode, v ostvarjenje velikega sna, v videnje največjih pesnikov izpred stoletja. — Tedaj je Poljska »vstala od mrtvih«, da ne bo izginila.

In danes predstavlja Poljska republika zo- pet velesilo in se po romantični dobi osvobo- ditve zopet izživlja v treznem delu za ohranitev svobode in mej, ki si jih je določila z orožjem in žrtvami. Zagovorjena med Nemčijo in Rusijo čuva z diplomatskim mečem koridor do svojega »okna« v svet na Baltik, na 70 km dolgo morsko obalo v neposredni bližini narodno socialistič- nega Gdanska. Prijateljstvo z Nemčijo, dedi- ščina pokojnega maršala Pilsudskega, še ni do- kaz njihovega germanofilstva, oziroma neslo- vanskosti, kakor se Poljakom po krivici očita. Toda nasilje pod carsko Rusijo jim je odprlo oči pred praznim panslavizmom, tem mamilo- mah narodov, nikdar pa geslo velikih. Morda ni idealno rešen spor med Češkoslovaško ter razmerje do narodnih manjšin, toda znamenja kažejo, da politika Poljske ne hodi daleč od Male zveze, ki se ji včasih bolj približala, dru- gič pa zopet odmakne, kakor pač terjajo ko- risti »republik«. Vsekakor pa moramo beležiti velike prijateljske vezi, ki spajajo našo državo s Poljsko, saj smo imeli prav letos čast sprejeti v svoji sredi predstavnika Republike Poljske, ministra Becka, dogodek, ki obeta lepo bodo- nost. In ko proslavljamo danes obenem s Pol- ljaki z vsem srečam dan njihove samostojnosti, veliki in državni praznik, na katerem bo novi vodja države general Smęgił-Rydz dobil mar-

Kaj vleče Poljsko k Angliji

Poljskega ministra Becka izredno časte po Londonu

V Londonu je prišel tudi knez-namestnik Pavle

London, 10. nov. TG. Poljski zunanji minister Beck, ki je smatral svoj obisk v Londonu za tako važnega, da bo praznoval največji poljski narodni praznik izven svoje domovine, ima velik časopisni uspeh v Angliji. Listi mu posvečajo izredno toplo pozornost. Tudi vlada mu prireja slovesnosti, kot se le redko dogajajo pri uradnih obiskih inozem- skih državnikov. Nemogoče se je znebiti vtisa, da gre za resen poskus od strani Poljske, da si pridobi angleško prijateljstvo in za resno voljo An- glije, da te želji v polni meri ustreže. Pri tem je treba priznati — in angleški kakor poljski tisk to na dolgo in široko povdarjata — da obstajajo med poljsko in angleško politiko v kolikor tiče Evrope, zelo sorodna stališča. Angleška politika je bila vedno brez vsakih čustev, vedno realna, trenut- nim potrebam odgovarjajoča in vedno usmerjena tako, da najbolj koristi imperiju. — Podobno se obnaša tudi Poljska, odkar njeno zunanjo politiko vodi Beck. Skrbno se izogiblje vsake čustvene politike, skrbno pazi, da se nikamor po nepotrebu- nem ne veže ampak, da služi njena zunanje- politična prijateljstva v prvi vrsti koristim poljske države. Poljska kakor Anglija sta najbolj odločno proti ustvarjanju kakršnih sovražnih blokov v Ev- ropi, proti vsakim idejnim križarskim vojnám. Obe sta za najstrožje ravnanje sil v Evropi in se bojita vsake nadvlade. Anglija, da more mirno tržiti po vesoljnem svetu, Poljska, da more vzdr- žati pritisk od leve in desne, ko sedi vložena med nasprotujočimi si Nemčijo in sovjetsko Rusijo. Brez dvoma je šel Beck v London tudi po angle- ško priznanje, da je Poljska velesila, ker se more Poljska udeležiti pogajanj za kakoršenkoli zapad-

noevropski varnostni pakt le kot velesila. Zdi se, da bo Anglija iz realnopolitičnih ozirov, ker danes spričo zrahljanosti Francije na zapadu Anglija Poljsko potrebuje, napravila kompliment Varšavi in svojega tamošnjega poslanika povišala v vele- poslanika. Tudi od Mussolinija proglašene »os Ber- lin« Rim ne ugaja niti angleški, niti varšavski vladi in je to zopet en povod več zato, da se Anglija veseli, da bo smela nekoliko računati na poljsko zaslombo pri odgovoru, ki ga bo treba prej ali slej dati novi tvorbi v Podonavju, ki le nekoliko preveč zadirja v angleške interese v Sredozemskem morju. Anglija namreč ni pozabila, da je bila letos spomladi podpisana letalska po- godba med Italijo in Nemčijo, ki daje nemškimi letalom obsejne pravice na italijanskem dodeka- nemskem otočju. London smatra, da je osiše Rim— Berlin naperjeno tudi proti njemu in v tem raz- položenju se razume, zakaj je bil prirejen tako blesteč sprejem zunanemu ministru Poljske, ki je bila povabljena, naj se osi Rim—Berlin pridruži, a je to iz realnopolitičnih razlogov odklonila. Poljska in Anglija si še nikoli nista bili tako blizu, kakor sedaj. Vsaj Anglija Poljakom ne.

Tudi Ciano povabljen

London, 10. novembra. AA. Današnja »Mor- ningpost« piše o razmerju med Veliko Britanijo in Italijo, in pravi med drugim, da se bliža čas, ko se bo moglo reči, da je led prebit. Doslej se niso vršili še nobeni neposredni diplomatski raz- govori. Ustvarila se je šele primerna atmosfera, v kateri bo britanska in italijanska diplomacija

mogla uspešno delati. Dalje pravi člankar, da je mnogo pametnejše misliti na gentleman-agree- ment kakor na britansko-italijanski sredozemski pakt.

O isti stvari piše tudi »Daily Mail«, da se je izvedelo, da bo Mussolini te dni podal še kon- kretneje svoje misli o razčiščenju razmerja med Veliko Britanijo in Italijo. Listu se ne zdi izklju- čeno, da bi italijanski zunanji minister grof Ciano dobil vabilo na obisk v Londonu.

Beck hvali Italijo

London, 10. nov. c. Poljski zunanji minister Beck je popoldne sprejel tuje časnikarje in podal posebno prijazno izjavo zastopniku agencije Ste- fani. Dopisnik se mu je zahvalil za to, da je imela Poljska v času sankcij napram Italiji izjemno dobrohotno stališče. Beck se mu je nasmešnil in mu rekel, da poljski narod nikdar ne bo pozabil besedi, ki mu jih je izrekel Mussolini, ko je spre- jel poljske bojovnike. Poljski narod bo zmeraj ostal prijateljsko razpoložen napram veliki in moderni Italiji.

Knez-namestnik v Londonu

Belgrad, 10. novembra. AA. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta se odpeljala v London v goste k vojvodi in vojvodinji Kentski.

Ciano - Schuschnigg - Kanya na Dunaju

Na obronkih konference...

Kaj sta Ciano in Hitler podpisala

Dunaj, 10. novembra 1936. Danes se je pripeljala na Dunaj že velika tru- ma madjarskih časnikarjev kot predstraža Kola- mana de Danye, madjarskega zunanjega ministra, ki pride nocoj. Resno delo se bo začelo jutri, v sredo dopoldne. Čeravno so stiki z velikimi vodil- nimi delegati konference skoraj onemogočeni in je državne rimske-berlinskega osišeča močete videti le od daleč in navsi, je vendarle tudi razgovor s konferenčnim podosebjem, ki ga je sedaj v av- strijski prestolici okrog 150, zelo zanimiv in mno- gokrat razgrinja zavese, za katerimi državniki ku- jejo usodo svojih lastnih držav in seveda tudi vsaj posredno usodo svojih sosed.

Tako je danes iz avstrijskih krogov — prvega vira nihče več ne more navesti — razširila novica, da je italijanski zunanji minister prinesel s seboj točen prepis listin, ki so bile podpisane v Berch- tesgadenju, ko je bil grof Ciano pri Hitlerju. Poka- zati jih hoče svojim kolegom rimskega bloka, toda pokazal jih je menda že prej nekemu drugemu in so tako prišli v javnost, četudi v pomanjkljivi obli- ki. Tako so baje v Berchtesgadenju podpisali celo vrsto listin, ki naj vse imajo veljavnost treh let in se tičejo naslednjih vprašanj: Zveza narodov, lo- kalska varnostna pogodba, oborožitev, španija, Abesinija in Podonavje.

Berchtesgadenski protokoli

Glede prvih treh točk sta se Mussolini in Hitler itak že javno izrazila tako, da lahko rečemo, da je dokument v Berchtesgadenju zabeležil samo te iz- jave, ki predstavljajo skupno politiko obeh držav na imenovanih poljih. Glede španije sta se obe vladi zedinili, da se bosta zavzeli za nedeljivost španske države in da torej ne bosta priznali nikake ločene sovjetske države, marveč bosta vse storili, da se vsak takšen poskus onemogoči ali zatire takoj v začetku. Glede Abesinije je itak že znano, da je Nemčija priznala italijansko zasledbo, toda Nemčija je dobila obširne možnosti za gospodarsko sodelovanje in je Italija s koncesijami v Abesiniji naravnost kupila in plačala nemške koncesije v Podonavju, predvsem pa v Avstriji. Glede Po- donavja sta se obe državi sporazumeli, da se bosta ogibali vsakih nesporazumov. Če bi pa spora na- stali, bosta obe državi vse podvzeli, da se hitro od- stranijo in poravnajo. Nemčija je poleg tega Italiji dala resen nasvet, naj se čim prej poravnava z Ju- goslavijo, ker nemška vlada nima interesa, da bi svoje odlične gospodarske odnose z Ju- goslavijo obremenjevala s sodelovanjem z Italijo, do- kler razmere med Italijo in Jugoslavijo niso čiste. Milanski govor Mussolinija je bil samo prvi odmev protokolov podpisanih v Berchtesgadenju. Glede Češkoslovaške krožijo tukaj čudne vesti. Sprva so na Dunaju bili mnenja, da bo Češkoslo- vaška prva, s katero se bo Italija, odnosno države rimskega bloka, hotela na gospodarskem polju spo-

razumeti za tesnejše sodelovanje. Zdi se pa, tako tukaj pravijo, da je v Berchtesgadenju ta misel bila zavrnjena in sicer na pritisk Nemčije in je tudi Mussolinijeva opomba glede madjarske revizio- nizma ob priliki njegovega govora v Milanu imela prvni vrsti namen, da »izključitev« Češkoslovaške od rimsko-berlinskega osišeča slovesno povdari. Zdi se, da bo pri tem vsaj za nekaj mesecev tudi ostalo. Smešne nakane, če pomislimo na nerazdružljivost Male zveze.

Madjarski načrti

Madjarski kolegi, ki prav za prav najbolj zanimajo, pa niso bogve kako optimistični glede uspehov dunajske konference v pogledu vzpostavitve resnega sodelovanja z državami Male zveze. Madjari pravijo, da zato še pogoji niso znani. Po- goji? Saj jih vsi poznamo. Pač pa se vse, da bodo mogli navezati stike z Nemčijo. Če bo Italija skušala uresničiti vsaj neko sodelovanje z Malo zvezo, odnosno z nekaterimi državami Male zveze in vplivati tudi na Avstrijo, da stori isto, bo Ma- djarska to priložnost porabila za to, da si bo ustva- rila bolj tesno sodelovanje z Nemčijo. Madjari so nadalje prepričani, da bo nevarnost komunizma njim tudi dobro služila pri dokazovanju potrebe, da se Madjarska svobodno oboroži. Obe, Italija in Nemčija, ki sta v Berchtesgadenju sklenili križarsko vojno proti boljševizmu, bosta s tega stališča z vsi močjo podpirali po oborožitvi Madjarske, in bo ta zahteva na konferenci dobila svoj odmev tudi v uradnem poročilu.

Zanimal sem se tudi za Habsburžane, o katerih so zadnje dni posebno francoski listi, med njimi tudi uradna Havas, prinesli razburljiva poro- čila. Toda naletel sem na gluha ušesa in na stis- njene ustnice. Nič drugega ne povedo na Dunaju, kakor to, da je habsburško vprašanje notranja za- deva Avstrije, a da za sedaj ni aktu. Tudi to naziranje bo nepremostljiva ovira za sodelovanje v Podonavju. Morda zaradi tega te ovire ne bodo nalašč vlačili na dan.

Ing. Sch.

Dunaj že ob 2 bombi

Nemčija odklanja:

1. obnovo Habsburžanov
2. razpravljanje o revizionizmu

Dunaj, 10. novembra. c. Na predvečer kon- ference držav rimskega protokola, ki se začne ju- tri z uradnimi sestanki, izgleda po poročilu tujih časnikarjev položaj nekako takole:

Prvič je izključeno, da bi bilo na Dunaju skle- njeno kaj senzacionalnega, kakor je to napovedal Mussolini. Baje je že nocoj, ko je prišel Kanya na Dunaj, začelo pokati med rimskimi zavezniki. Tem razpokam se je danes pridružil še nemška vlada, da bi v avstrijskem zunanem ministru dala ve- deti, da bi ji bilo zelo neljub, če bi se na Dunaju zgodilo res kaj senzacionalnega. Med prijatelji in zavezniki so senzacije izključene in tako bo du- najska konferenca morala ostati v zelo ozkem okviru.

Nobena tajnost pa ni, da je ta senzacija bila zamišljena predvsem v okviru habsburškega vprašanja, ki je posebno pri srcu kanclerju Schu- schniggu. Italija je to stališče kanclerja močno pod-

prla, toda računala je pri tem samo na odpor držav Male zveze. Temu odporu pa se je sedaj naj- prej pridružila Nemčija. Dopoldne je zunanje ministristvo obiskal zastopnik nemške vlade in iz- javil, da Nemčija nikakor ne bi mogla prenesti kakšnega gotovega dejstva z mislijo vzpostaviti monarhije v Avstriji. Ko je Nemčija napravila ta korak, pa se je pridružil tej zahtevi še madjarski regent Horthy, ki je tudi sporočil, da sedaj nikakor ne bi bilo mogoče govoriti o restavraciji Habsbur- žanov. Horthy je to svoje pojasnilo poslal v zelo odločni obliki. Tako je morala najbrž splaviti po vodi prva senzacija, ki bi jo želela italijanska javnost.

Druga senzacija bi bila močna podpora ma- djarskemu revizionizmu, ki ga je v svo- jem milanskem govoru omenjal v znani obliki tudi Mussolini. Italija bi torej Madjarsko podpirala v njenih revizionističnih težnjah. Toda tudi to za- devo je Nemčija močno zavrla. Današnja nemška demarša se je nanašala tudi na madjarski revizio- nizem, ker Nemčija ne bi mogla dopustiti, da se Ma- djarska razširi v srednji Evropi. Edino kar bi naj ostalo od madj. revizionizma, bi bila ponovna obo- rožitev Madjarske in od te strani bo najbrž skle- njenega nekaj senzacionalnega.

Na gospodarskem polju obstajajo načrti za so- delovanje med državami Podonavja. Avstrija in Ita- lija bi želeli v tem oziru zelo mnogo doprinese. Avstrija hoče sodelovanje rimskega protokola s celo Malo zvezo. Italija pa si želi to sodelovanje posebno z Jugoslavijo in Češkoslovaško. Madjarska vlada pa je tudi v to vprašanje prinesla svoje stare okorele nazore. Kanya bo baje jutri izjavil v imenu svoje vlade, da Madjarska ne more pristati na idejo zblizanja z ostalimi podonavskimi državami, dokler ne bo ugodeno pravičnim zahtevam Madjarske, ki je bila na mirovnih konferencah tako hudo priza- deta. Torej namesto korak naprej, korak za dve desetletji nazaj, kar pa je v bistvu proti vsemu ti- stemu dinamizmu, ki je potreben nacionalističnemu imperializmu, kot ga sedaj razumevata in propa- girata Nemčija in Italija, ki hočeta rešiti na svoj na- čin vso srednjo in vso Evropo. V srednji Evropi pa smo na dunajski konferenci še zelo daleč od vsega tega.

Invalidi in gasilci pri dr. Korošču

Belgrad, 10. nov. m. Minister za notranje za- deve dr. Korošec je nocoj sprejel v svojem kabi- netu deputata Zdrženja vojnih invalidov s pred- sednikom osrednjega odbora Božidarjem Nedimom in Mačkom Stefanom, delegatom iz Ljubljane na čelu. Zastopniki vojnih invalidov so ob tej pri- liki gospoda ministra opozorili na potrebo usta- novitve enotne Zveze bojnikov kraljevine Ju- goslavije, ter so ga istočasno prosili za naklonenost, da bi o priliki sprejetja novega invalidskega za- kona, ki ga je že iz svoje iniciative napovedala kraljevska vlada, ker hoče popraviti invalidom vse krivice, ki jih jim je dosedajni zakon priza- dejal, upošteval njihove želje. Dr. Korošec jim je obljubil svojo pomoč.

Belgrad, 10. nov. m. Dr. Korošec je sprejel v svojem kabinetu starešinstvo gasilske zveze kra- ljevine Jugoslavije, ki ga tvorijo starešina dr. Du- šan Kastel iz Belgrada, prvi podstarešina Stanko Zagor iz Križevcev, drugi podstarešina Franc Zagar iz Gornje Radgone. Starešinstvo je sprejel tudi resorni minister Rogić, minister brez portfo- lja dr. Krek in belgradski župan Ilić.

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo, toplo.

Dunajska vremenska napoved: preležno oblačno, ponekod dež, malo.

Rydz-Smigly - maršal

Varšava, 10. nov. AA. (Pat.) Zgodovinsko svečano izročilo maršalske palice generalu Smiglyju so opravili z izrednim sijajem in ob velikem ljudskem navdušenju. Že zarana je ogromna množica napolnila ulice, ki vodijo v glavno ulico, po kateri je imel Rydz-Smigly oditi v kraljevski dvor. Svečanost se je vršila ob 15 v veliki zgodovinski dvorani dvorca v navzočnosti vlade, cerkvenih in vojaških dostojanstvenikov in odposlanstev vseh polkov z zastavami.

Predsednik Mosciński je izročil maršalsko palico slavljencu med zvoki nacionalne himne. 20 topovskih strelav je razglasilo svečano dejanje. Predsednik poljske republike je v svojem govoru dejal med drugim, da hetmonova palica ni samo znamenje največjega vojaškega čina. Sedanja dogodila opravčujejo mnogo globlji pomen tega čina. Maršal Rydz-Smigly naj povede Poljsko v sijajno bodočnost.

V svojem odgovoru je maršal Smigly-Rydz izjavil, da ne bi bil vojak, če ga ne bi globoko ganilo, ko mu glavni poveljnik vojaških sil izročila maršalsko palico pred zidovi, ki so pričeli nekdanje poljske veličine, v navzočnosti zmagovalnih zastav vojnih tovarišev, ki so ž njimi izvedli veliko povelja tvorca neodvisne poljske države maršala Piłsudskega.

Nato je imel krašji govor poljski primas kardinal Hlond, ki je poveljeval zasluge maršala Rydz-Smiglyja, pristavljajoč, da je maršalska palica znamenje vladarskega duha poljskega naroda. Na koncu so predsednik vlade Sikorski in drugi govorniki v svojih govorih čestitali svojemu maršalu.

Nuncij pri dr. Stojadinoviću

Belgrad, 10. nov. m. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović je danes sprejel v kabinetu zunanjega ministrstva apostolskega nuncija na našem dvoru msgr. Hermenegida Pellegrijetija, za njim pa albanskega poslanika na našem dvoru Raufa Fico.

Strahote osvojevanja Madrida

Tanki, ročne granate

Usoda prestolnice je zapečatena

Pariz, 10. nov. b. Radio agencija poroča iz glavnega štaba nacionalnih čet v Salamanci, da se napredovanje nacionalistov nadaljuje in razvija zelo počasi, ker je odpor braniteljev mnogo večji, kakor se je pričakovalo. Na drugi strani pa kaže Varela, ki je prodrl naoglablje v predmestje španske prestolnice, kar le mogoče obnavljati Madrid od nepotrebnega rušenja po topovskih granatah, ki padajo povsod. Če ne ona poslopja, ki so politično in vojaško važna za nasprotnika. Ogorčeni odpor rdečih milicnikov pa je dovedel doslej za njih samo do enega rezultata, da so namreč neoposobni in so doslej še vedno odpovedali. Dva angleška zdravnikarja, ki so ju nacionalisti ujeli z neko ambulanco v Madridu, pripovedujeta, da so milicniki imeli doslej pri obrambi Madrida 30.000 mrtvih. Ostali francoski dopisniki potrjujejo uspeh nacionalnih čet na severozapadnem, nižnjem in jugozapadnem bojišču in ugotavljajo, da je odpor rdečih braniteljev Madrida vsak trenutek slabši. Številni milicniki prehajajo pri vsaki priliki v nacionalni tabor, zlasti oni, ki so jih rdeči z revolverjem v rok pristižili, da zasedejo obrambne posojanke pred špansko prestolico. Značilen uspeh so dosegli španski nacionalisti pod poveljstvom generala Molle na cesti Avila-Madrid, kjer so se približali glavnemu mestu na 10 km in presekali rdečim silam, ki se bojujejo na guadarramskem bojišču in Escorialu. Istočasno je general Molla napadel s svojimi četami položaje milicnikov južno od Escoriala, odkjer se milicniki počasi umikajo v vzhodni smeri.

Včerajšnji boji

Po zadnjih vestih iz Madrida so čete generala Varelle, ki so nenadoma prodrle v mesto, zasedle Paseo Imperial po vsej dolžini, dalje vso Toledsko cesto do samega središča mesta, kraljevski dvorec, univerzo, vojašnico Montano in azil sv. Kristiana. S severa so nacionalne čete prodrle čez Cuatro Caminos proti Hipodromu in se približujejo madridskemu parku El Retiro. Z juga so nacionalne čete prodrle do Valeda. Proti napad rdečih sil je imel predvsem namen evakuacijo dragocenosti iz španske banke ter vojnega materiala in rešitev uglednih marksističnih osebnosti, ki so bile že skoraj popolnoma obkrožene od Merchanov. Begunci, ki bežijo iz mesta, pripovedujejo o popolni zmedbi. Anarhisti in komunisti so grozili, da bodo posamezne dele mesta dvignili v zrak, toda doslej tega še niso storili, ker jim gre predvsem za to, da onemogočijo obkroževanje mesta s severa in juga, kajti zavedajo se, da bi v tem slučaju postali jetniki nacionalnih sil. Doslej niti eno podminirano poslopje ni bilo vrženo v zrak.

Po zadnjih poročilih, ki so prispela semkaj, je usoda Madrida zapečatena in vsi znaki že kažejo, da marksisti pripravljajo svoj odhod. Po zadnjih vestih so nacionalisti zasedli tudi poslopje poljedelskega inštituta in središče podzemeljske železnice, tako, da milicnikom ne bo nič več mogoče prevažati svežih sil s to železnico, kar pomeni istočasno njihov poraz.

Davi se je nad Palmo na Majorci pojavilo 10 komunističnih letal, ki so bombardirala luške ureditve in uredbe izven mesta. Komunistična letala so napravila ogromno škodo. Eksplozivne bombe so zahtevale tudi številne žrtve. Kot odgovor na komunistično bombardiranje pa so nacionalisti takoj poslali množico eskadro letal v Almerijo, kjer je bombardirala velika skladišča bencina ter jih poglala v zrak. General Castelon, ki je bil na čelu svojih čet, katere so najgloblje prodrle v mesto, je bil težko ranjen v ulični bitki, ki se je razvnela med anarhisti in tujimi legionarji. Stanje generala Castelona je brezupno in bo poškodben najbrže podlegel.

Borba za usako hišo posebej

Madrid, 10. nov. c. Reutersjev dopisnik poroča, da se borba razvija v predmestjih in da je ta borba strašna. Nacionalisti prodirajo s tanki, med četami pa se bje huda borba za vsako hišo posebej. Čez mesto so danes in včeraj letala nacionalistična letala in metala bombe na mesto. Severni kolodvor je ves uničen. Granate padajo v središče mesta in je že dosedaj škoda ogromna.

Anastasiu Raul - šei romunskega tiskovnega urada

Bukarešta, 10. nov. TG. Po odhodu dosedanjega šefa tiskovnega urada Jona Dragu v Ankaru, kjer prevzame mesto tiskovnega atašeeja, je bil imenovan za šefa tiskovnega urada na zunanjem ministrstvu Raul Anastasiu, ki je že prevzel svoje posle.

Gornja vest bo razveselila vse jugoslovanske časnikarje in prijatelje Romunije in Male zveze. Kajti novi vodja romunskega tiskovnega urada, ki postaja čedalje bolj važna ustanova v romunski vladi, je stari prijatelj naše države, kjer je kot tiskovni ataše preživel dolgo let, spoznal vso državo, skoraj vse časnikarje in se naučil najstojtejših srbohrvaščine, slovenščine pa toliko, da jo gladko bere. Rodil se je l. 1891, študiral pravo v Bukarešti, promoviral na pariški pravni fakulteti in stopil takoj v uredništvo »Universulac«. Sodeloval je nato pri različnih velikih bucareških dnevnikih, dokler ni leta 1920 prevzel glavno uredništvo »Epoce«, ki jo je sijajno vodil do leta 1926, ko ga je zunanje ministrstvo, ki je znalo njegovo izredno nadarjenost ceniti, prevzelo in ga takoj poslalo kot tiskovnega atašeeja k poslaništvu v Belgrad. Leta 1928 se je preselil za kratko dobo v Prago, a se je kmalu zopet vrnil v Belgrad, kjer mu je bilo poverjeno še vodstvo tiskovnega referata pri poslaništvu v Atenah. V Belgradu je postal najbolj popularna osebnost, od vseh spoštovan in naravnost ljubljen. Sleherni Belgrajčan in daleč naokrog po državi so g. Anastasiu poznali samo po kratkem imenu Raul. On ima zasluge, da se je o Romuniji pri nas toliko pisalo, da so hodili časnikarji v Romunijo in da so romunski k nam prihajali in da se je začelo zelo razgibano izmenjavanje kulturnih stikov. — Leta 1935 je bil poklican nazaj v Bukarešto, kjer je postal podravatelj tiskovnega urada, ki ga sedaj zapušta, da prevzame vrhovno vodstvo te ustanove ob trenutku, ko dobiva zelo obsežen delokrog. V Jugoslaviji ima g. Raul veliko prijateljev, ki mu k njegovemu imenovanju iskreno čestitajo.

Isti dopisnik je popoldne ob pol 14 sporočil, da se strateški položaj na madridski fronti od včeraj ni mnogo izpremenil. Milicniki in nacionalisti se bore med seboj z ročnimi granatami. Letala močno bombardirajo mesto tudi popoldne in je ena težka bomba padla blizu angleškega veleposlaništva in napravila nekaj škode. Tri težke granate so padle blizu romunskega poslaništva in napravile strašno razdejavanje. Pač pa objavlja mestni obrambni svet opoldne, da nacionalisti opoldne še nikjer niso prekorčili reko Manzanares. Nacionalisti so osredotočili svojo ofenzivo na severozapadu Madrida.

Zadnja poročila

Madrid, 10. novembra. c. Havasov dopisnik poroča danes opoldne telefonično v Pariz naslednje: Topniški ogenj je danes popoldne nekoliko popustil in zdi se, da na obeh straneh nekoliko počiva. Opoldne je defiliralo več bataljonov rdečih milicnikov skozi mesto, ki so šli na fronto pri Casa del Campo. Če je včeraj na tem odseku pritisk nacionalistov nekoliko popustil, se zdi, da so nacionalisti danes dobili močnega ojačenja. Bitka se razvija v gozdovih tega parka in zato je težko presoditi trenutni položaj. Vsekakor pa so nacionalisti že močnejši na tem odseku, kar se vidi iz tega, da so se na svojih dosedanjih položajih tudi utrdili. Prav tako so nacionalisti dobili močnega ojačenja pri Villa Verde.

Nemci izgnali rdečega španskega poslanika

Berlin, 10. novembra. b. Nemška vlada je zastopniku madridske vlade odpovedala diplomatske varščine, nakar je poslanik odpotoval.

Sporazum se je premaknil z mrtve točke

Po celi državi vlada v političnih krogih veliko zanimanje za načelni sporazum, od katerega je prišlo med voditelji srbskega dela združene opozicije, to je med Aco Stanojevičem, Ljubo Davidovićem in Joco Jovanovićem, ki so svoje misli izrazili v posebnem pismenem aktu, katerega izvirna vsebina pa javnosti še ni znana. V prvih razgovorih med hrvatskim in srbskim delom združene opozicije so se izkristalizirale tri misli, v katerih so si bili vsi še precej edini.

Dr. Vilder jih je dopisniku »Vremena« takole opisal: Dosedanja ureditev države je bila izvedena, brez ozira na to, ali je dobra ali slaba, brez sodelovanja Hrvatov in zato ne odgovarja tistemu razpoloženju Hrvatov, ki je potrebno, da bi se tudi oni čutili v državi kot v svoji. Torej je treba sporazumno postaviti temelj državni ureditvi, pri čemur bodo Hrvatje sodelovali kot enakopraven činitelj. — Ta temelj je treba postaviti po sporazumu, ki bi ga odobrila večina Hrvatov, večina Srbov in večina Slovencev brez vsakega preglašovanja. — Sporazumno je treba skleniti postopek, po katerem naj sploh pride do končne razprave o vsebini vprašanja in o ureditvi države po teh načelih.

Prav v zadnji točki pa se je vsa stvar ustavila. Niti hrvatski in srbski del med seboj si nista bila edina glede postopka, niti voditelji srbske opozicije sami se niso mogli zediniti, kako naj se ta načela dejansko izvedejo. Iz neslužbenih izjav pa je bilo mogoče spoznati, da se srbski voditelji ogrevajo za to, naj se po današnji ustavi izvoli navadna nova narodna skupščina, ki bi zbrala predstavnike naroda v pravnem razmerju in ta vprašanja rešila. Iz izjav dr. Mačka pa je bilo dovolj jasno, da si želi nove ustavotvorne skupščine, ki naj se vprašani loti od kraja.

Dokler se srbski voditelji med seboj niso zednili, je vsa stvar ob večjem ali manjšem nezauzanju s hrvatske strani stala. V najnovejšem pismenem aktu pa so se zgoraj omenjeni voditelji zednili in politična javnost se radovedno vprašuje, kaj so sklenili glede postopka za izvedbo zahtev, katerim se načelno tudi prej niso upirali. Ker pa

PAB v Ljubljani

Belgrad, 10. nov. m. Novo ustanovljena podružnica Privilegirane agrarne banke v Ljubljani bo imela svoje prostore v tretjem nadstropju ljubljanskega nebotičnika ter bo začela poslovati 15. t. m.

K uredbi o kmetskih dolgovih

Belgrad, 10. novembra. AA. Z uredbo o likvidaciji kmetskih dolgov je prevzela vse dolgove kmetov nasproti denarnim zavodom in kreditnim zadruham, če so nastali pred 20. aprilom 1932. Pooblaščenca agrarna banka, ki ima pravico urediti te dolgove in prejemati v imenu države vsa plačila obrokov na račun teh dolgov. Prvi obrok je že došel 1. novembra 1936 in dolžniki ga imajo po členu 29 in 30 uredbe plačati po časnem proračunu in sicer: dolžniki katerih skupni dolgi denarnim zavodom in kreditnim zadruham ne presegajo zneska 25.000 din, bodo poslali takoj PAB-u najmanj deseti del svojega na polovico znižanega dolga na račun zapadlega obroka; tisti, ki presega njihov dolg denarnim zavodom in kreditnim ustanovam 25.000 din, bodo pa poslali banki kot prvi obrok znesek, ki znaša desetino njihovega današnjega dolga. V teku meseca novembra bodo dobili dolžniki v tem smislu pozive, da plačajo prvi obrok, i od denarnih zavodov i kreditnih zadrug i od svojih prejšnjih upnikov, kakor to odreja čl. 32 pravilnika za izvedbo uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov.

Po prejemu poselanih ji zneskov bo PAB smatral, da so dotični dolžniki izpolnili svojo obveznost, zapadlo 1. novembra t. l. kadar dobi od njihovih prejšnjih upnikov potrebne podatke in obračune o teh dolgovih in ko bo na njihovi podlagi znižal glavnicu, kakor to določa odredba, bo pa izvršila končni obračun anuitet. Če se bo pokazal prebitke nad zneskom, sprejetim na račun obroka, doseglega 1. novembra t. l. ga bo banka ali vrnila dolžnikom, ali pa uporabila za odplačilo prihodnjih obrokov, če bo pa poslani znesek manjši, bo od dolžnika zahtevala, da naknadno poravnava razliko.

V zvezi s tem se dolžniki obveščajo, da lahko pošljejo navedene zneske PAB-u takoj, še prej, preden dobe poziv za plačilo od zavoda ali zadruge, ki so jim bili doslej dolžni. Prav tako se dolžniki opozarjajo, da lahko takoj pošljejo PAB-u na račun odplačila tudi večji znesek ali poravnajo tudi ves dolg, v tem primeru bodo oproščeni v istoj meri obresti za bodoče. Če se dolžniki ne bodo ravnali po dobljenih plačilnih pozivih, ali po tem sporočilu, bodo po določbah člena 48 uredbe izgubili enkrat za vselej pravico, da bi se smeli še nadalje koristiti z olajšavami pri plačevanju, kakor določa uredba. Od takšnih nerednih dolžnikov se bo brez odloga izterjalo izplačilo vsega dolga na prisilen način preko davčnih oblasti, skupaj z izterjavanjem kazenskih obresti. Zato se opozarja prizadeti dolžniki, da se ravnajo po tem sporočilu, in da se takoj odzovejo plačilnim pozivom. Denar naj pošljejo neposredno PAB-u s točno navedbo svojega krstnega in rodbinskega imena, kraja bivanja in zavoda ali zadruge, ki so ji doslej dolgovali.

(Iz pooblaščenca agrarne banke.)

Osebnosti

Belgrad, 10. nov. m. Napredovali so pri generalni direkciji državnih železnic v VIII. pol. skup.: za prometnega uradnika Dragotin Prezeli; za administrativne uradnike: Josip Cistan, Stanislav Guštin, Dragotin Hrašovec; za oficijale: Vinko Gogala, Marija Zupanič, Franjo Stajncinger, Josip Cener, Hugo Turk, Mila Fanton, Josip Bagdžić, Elza Namestnik, Rajko Turk, Franc Rozman, Josip Močnik, Stanislav Černernik, Ivan Logar, Adolf Rott; za prometnika Josip Čurhalek; za blagajničarke potniških listov in prtljage Elizabeta Hiršpelt, Alojzija Saks; za poslovodji Alfonz Kesler, Albert Zupanič; za skladiščnika Blaž Pogrešnik, Franc Sattler.

V IX. skup. so napredovali za oficijale: Janez Langus, Tomo Vranež, Mihajlo Stupar.

★

Belgrad, 10. nov. m. Semkaj je prispel odpisane italijanske gospodarske korporacije z namero, da stopi v stik z našimi merodajnimi krogi radi ustanovitve mešane jugoslovanske-italijanske trgovske zbornice, katere sedež bi bil v Belgradu in Rimu.

Domači odmevi

Dr. Korošec

zagrebškimi društvom

Ob svojem obisku v Zagrebu je dr. Korošec daroval dobrodelnim društvom v Zagrebu znatnejše vsote, tako dijaškemu srednješolskemu zavetišču 8000 Din, sirotišnici 2000 Din, sirotišnici v Hrvatskem Leskovcu 1000 Din, akademski menzi 1000 Din, osrednji akademski menzi 1000 Din, društvu »Hrvatska Radiša« 1000 Din, domu za matere in otroke 1000 Din, Rdečemu križu 1000 Din, Domu božje previdnosti 1000 Din. Sploh je njegov obisk v Zagrebu povsod zapustil najboljši vtis, ki ga je to njegovo dejansko razumevanje za socialne potrebe Zagreba le še povečalo.

Ribnikarjeva rotacija

in dnevnik v — Mariboru

Mnogo se sedaj govori po mestu, da se obeta Mariboru zelo velika politična živahnost v bližnji bodočnosti. Baje se snuje nova politična skupina, ki namerava prevzeti neko tiskarno ter izdajati svoje glasilo. V tej skupini bi imel veliko besedo tudi bivši odlični član »Jutrovega« konzorcija g. Ribnikar. Kakor se čuje, se namerava g. Ribnikar preseliti v Maribor s tednikom »Domovina«, ki je njegova last ter ga tiskati potem v tukajšnji tiskarni. Tudi obetajo namera, da bi se Ljudska tiskarna pozneje povečala s pristavitvijo novega objekta za rotacijo ter bi se »Domovina« izpremenila v dnevnik ki bi postal glavno glasilo napredne skupine, katere se je ločila od dr. Kramerja. Novo glasilo bi seveda skušalo najprej pridobiti na terenu v mariborskih naprednih vrstah ter izpodrinuti tukajšnji »Večernik«, ki je last Kramerjevega konzorcija. Maribor bi naj potem takem postal središče novega naprednega pokreta ter bi se od tu vršila ofenziva proti Kramer-Pueljevi skupini v Ljubljani, to pa zaradi tega, ker domnevajo, da bi bila v Mariboru in na štajerskem za tak pokret zaenkrat najugodnejša tla in tudi novi dnevnik bi se tukaj lažje vsidral, ker je »Večernik« v Mariboru lažje konkurirati, kakor »Jutru« in »Narodu« v Ljubljani.

„Napredni“ med seboj

Belgrad, 10. nov. m. Zaradi vesti o razkolu v slovenskem delu Jugoslovanske nacionalne stranke, ki jih je objavilo tudi tukajšnje časopisje, je poslal Adolf Ribnikar belgrajskemu »Vremenu« pravke, ki ga bo ta časopis prinesel v svoji jutrišnji številki. V tem popravku pravi Ribnikar sledeče:

»Radi vesti, ki so jih objavili v zadnjem času nekateri časopisi in po katerih naj bi jaz izstopil iz konzorcija »Jutra« ter ustanovil svoj napredni slovenski pokret, h kateremu bi pristopili tudi mlajši pristajali JNS v Sloveniji, sporočam, da mi niti na misel ni prišlo, da bi izstopil iz konzorcija »Jutra«, katerega solastnik sem. Nadalje je oni del vesti, po katerem sem se politično razšel z g. dr. Albertom Kramerjem, docela točen, ker v interesu napredne Slovenije ne morem odobravati politike JNS. Kar se pa tiče moje politične akcije, je znano, da sem se skoraj že pred dvema letoma umaknil v politično rezervno, od kjer morem kot izvenstranški človek opazovati razvoj političnih razmer v državi in Sloveniji s potrebnimi objektivnostjo in stvarnostjo.«

Končno g. Ribnikar v tem svojem popravku brani napredne elemente Slovenije ter pravi: »Moja stara koncepcija, ki sem jo že s pokojnim Zerjavom zastopal je, da je treba zajeti vse napredne slovenske elemente v enotno fronto, ki bi v prijateljskem sodelovanju z Belgradom in Zagrebom mogla zagotoviti naprednemu slovenskemu življu vsaj človeške pravice in gospodarski obstoj.«

Iz te previdne izjave g. Ribnikarja bi v enem stavku to-le sledilo: g. Ribnikar zapušta JNS, ki jo v Sloveniji forsira edino le še Kramer. Pač pa je njegov program, da postane žarišče starih slovenskih liberalcev.

Znajo molčati

Časnikarji so v Zagrebu prosili dr. Mačka, da bi jim kaj več povedal o njegovi avdienci pri knezu namestniku na Brdu. Dr. Maček jih je sprejel in je takole stregel njihovi radovednosti:

»Ali pa vi znate molčati?« jih vpraša dr. V. Maček.

»Znamo,« hitro odgovore radovedni časnikarji. »Jaz tudi,« odgovori dr. Maček in s tem zaključil razgovor.

Zadnja bilka

Znano je, da naši »naprednjaki« vedno skremžijo obraze, kadar slišijo, da v katerikoli delu sveta kat. gibanje napreduje. Zlasti pa jih zbode, ako vidijo, da kat. zavest v državi raste. Vse drugo lahko napreduje, vsako prevarno idejo pod drobnogledom pregledajo, če le nima morda kaj dobrega na sebi, le katolicizem si ne sme opomesti. Ob vsem tem pa so seveda vedno za močno moralno zdravje naroda, tudi vera se jim zdi važen činitelj v ohranitvi narodovih moči, kadar jih kak političen uspeh zaziblje v posebno dobro voljo, kadar pa se pojavi kak čist in izrazit katoliški pokret, se jim pa takoj zmračijo napredna čela in če ga že ne morejo udušiti, ga skušajo vsaj osmešiti in mu vzeti dobro ime.

Kar pa si je včeraj »Slov. Narod« v svoji pokroviteljski vlogi dovolil, pa že presega vse meje indiferentnosti in strpnosti. V zagrebški škofiji se namreč katoliški krogi pridno gibljejo. Poleg katoliških mladinskih organizacij za kmetičko, delavsko, mestno in dijaško mladino, od katerih pa nobena nima s politiko nobenega stika, so prav v zadnjem času osnovali še posebno organizacijo za mladino od 6. do 12. leta, ki so jo imenovali »Mladi junaki«, »Mlade junakinje«. Vse to delo »Slov. narod« imenuje »klerikalne propagande« in mu kljub tolikim jasnim izjavam o strogi nepolitičnosti vsega gibanja podika političen namen: »Ni dvoma, da so vse te klerikalne organizacije naperjene proti dr. Mačkovemu pokretu, česar se sicer Mačkovci zavedajo, nimajo po očitno poguma, da bi začeli s odločno protiakcijo. Zato se jim lahko zgodi, da bodo ostali vojskovodje brez vojske, ker jim bodo klerikale pobrali vso mladino.« — Ni mogoče ugotoviti, iz kakšnih namenov je »Narod« vrgel po državi to grdo ovadbo. Ali je hotel otroke pahnuti v politiko in obenem dr. Mačkovo gibanje ponižati, češ da si nič ne upa proti njim, ali pa je hotel v tistem praznem upanju, da bodo njegovi politični očetje še kdaj prišli do oblasti, že vnaprej vse pripraviti za razpust, češ da so bile te organizacije po nekem »državotvornem« listu že zdavnaj proglašene za politične, ali pa se je hotel nad Hrvati samo maščevati, ker so morda kdaj njegove politične očete imenovali »vojskovodje brez vojske«, ali pa je vse skupaj prošnja dr. Mačka, češ: »Ne pozabi nas, ko prideš v Belgrad. JNS in vsem njenim »močkam« gre namreč hudo za kožo.

MODERNA TURČIJA

4. Življenje v Turčiji

Turčija je za tujca, ki prihaja iz Evrope, draga dežela. Turška lira, ki šteje 100 kurušev ali pijastrov in je vredna približno 30 Din našega denarja, plača komaj 10 Din v naši vrednosti. Ceneno pravzaprav ni ničesar, čeprav plače niso tako visoke, da bi odgovarjale sorazmerno življenjskim potrebščinam. Prav v tistih dneh je bila odprta obrtna razstava v Ankari, ki kaže velik napredek turške umetne obrti. Vprašal sem delavko, ki je ad demonstrandum pletla na roko fin tepih, na razstavi in vzbujala s svojo ročnostjo pozornost, koliko ima dnevne plače. Odgovorila je, da 1 liro in 10 kurušev. Za ta denar se v Ankari dobi komaj kaj več kot pri nas za 10 Din. Gimnazijski profesor ima v Istanbulu mesečno 150—200 lir. Vsaj četrtino od tega mora plačati za stanovanje, ki pa v Carigradu niso niti približno tako draga kakor v Ankari.

Toda vidi se, da se vlada zelo trudi, da bi dvignila življenjsko raven svojega prebivalstva. Rusija s svojim načrtnim gospodarstvom in etatizmom je v tem pogledu poglavitni vzgled za Turčijo. Tudi Turčija je izdelala gospodarsko petletko, ki naj v prvi vrsti organizira in dvigne turško gospodarstvo. Najbolj draga je v Turčiji obleka in je najbolj primanjkuje. Prva postavka petletke je dvigniti tekstilno industrijo, kar ne bo tako težko, kajti Turki imajo zelo veliko bombaža, volne in konoplje. Na drugem mestu si prizadevajo ustvariti lastno težko industrijo, za katero so dani ugodni predpogoji. Turčija ima mnogo in prav dobrega premoga (pokrajina Ereğli ob Črnem morju), precej železa in tudi nekaj nafte. Bogata pa je tudi na drugih rudninah (žveplo, svinec). Treba pa je seveda modernizirati priprave za pridobivanje in predelavo rudninskih sirovin. V lepem razvoju je tudi papirna industrija in izdelava umetne svile. V Izmitu, nedaleč od Istanbula bstoja že velika tovarna. S premoškopno industrijo se bo sama po sebi pričela razvijati tudi kemična industrija. Mnogo važnosti polaga država na razvoj keramike in steklarske obrti, v kateri je že danes neodvisna od inozemstva.

Političen prevrat je Turčijo zatekel v gospodarski in socialni strukturi, ki je popolnoma spremenila dobi evropskega feudalizma. Novi politični krmariji so se morali odločiti za novo gospodarsko in socialno obliko. Ena pot bi bila dati svobodne roke zasebni gospodarski pobudi, kar bi Turčijo vodilo v kapitalizem, kakor ga je v vseh fazah preživela Evropa v dobi zadnjih 200 let. Toda na ta način odprta vrata bi nujno privedla v deželo tuj kapital in z njim vplive tujih interesov, kar je tako krvavo občutila osmanska Turčija vse do njenega zloma. Ker pa moderna Turčija nikakor ni hotela nadaljevati politiko kapitulacij, ampak se je hotela tudi gospodarsko osamosvojiti, je po ruskem vzorcu šla na etatizem, razlatala bege in paše, država sama pa je postala največji lastnik in podjetnik v deželi. Tako je moderna Turčija preskočila enako kakor Rusija liberalistično dobo, skozi katero je šla Evropa, izpostavila se je pa seveda tudi riziku, da do dolgo dobo nosi sama vso odgovornost za gospodarski in socialni razvoj. Država si je ustvarila tudi lastno državno bankarstvo in državne kreditne zavode, v katerih pa je 90 odst. državnega denarja in le 10 odst. privatnega kapitala. Tako moremo razumeti, odkod denar za velike investicije, ki jih požira Ankara in druge javne naprave. Kakor v Rusiji, je tudi v Turčiji večina pritriganega od delavskih plač. Kakor uradnik, je v Turčiji tudi delavec državni nastavljenec. Tudi kmet obdeluje po večini državno zemljo. Poizvedoval sem, kako je s komunizmom v Turčiji. Pa so mi rekli, da kljub debelemu prijateljstvu s sovjeti turška država nobene stvari ne preganja bolj kot komunizma. Vsak poskus komunistične propagande je s skrajnimi sredstvi ež v kali udušen. Seveda sedanja gospodarska struktura dežele, kjer so le začetki industrijskih aglomeracij, tudi ni ugodna za komunistične masovne akcije.

Celina Male Azije je tako daleč, kakor sega vpliv morja rodovitna, prav tako tudi ob rekah. Tu pridela Turčija dovolj pšenice za svoje potrebe in celo za izvoz. Njen najdragocenejši izvoz pa je tobak, ki slovi kot eden najboljših na svetu. Izvažajo pa tudi sadje, zelenjavo, volno, bombaž, opij itd. Do 80 odst. prebivalstva se peča s poljedelstvom

in komaj 5 odst. z industrijo. Glavni uvoznik v Turčijo je Nemčija (stroji, tekstilno blago) in zato je razumljivo, da je tudi kulturn vpliv Nemčije precej očiten. Vendar pa je Turčija na najboljši poti, da se bo tudi gospodarsko osamosvojila, ker je njeno prirodno bogastvo obilno. Saj je že danes med vsemi samostojnimi prednjeazijskimi državami daleč na prvem mestu.

5. Fanar

Predsednik vlade dr. Milan Stojadinović je obiskal v Carigradu tudi patriarha Benjamina; kamor smo ga spremljali tudi časnikarji. Carigraski patriarh se čisto nepravilno imenuje upravni poglavar pravoslavne cerkve, v resnici pa ima le častne in naslovne pravice. Stojuje v Fanarju (grška beseda za svetilnik), obširni istanbulski četrti nad Zlatim Rogom, ki je bila nekoč obljubljena skoraj izključno od Grkov. Toda polagoma so se Grki izseljevali, po velikem porazu v Mali Aziji so jih pa Turki večinoma nasilno izgnali, kar jih je pa ostalo, so pa izgubili gospodarsko moč in nekdanji ugled kot prvi trgovci Carigrada. Zdaj je Fanar precej zanemarjen in razravan carigraski okraj, nasejen od ribičev, mornarjev, obrtnikov in mestnega delavstva. Sredi nekdanje fanarske slave pa še vedno stoji prestolnica carigraskih patriarhov, ki se običajno tudi naziva kar Fanar.

Zanimalo me je, kakšen je pravoslavni Vatikani, o katerem zgodovina balkanskih narodov govori na vsaki strani. Saj so bili poleg Grkov od Fanarja odvisni tudi balkanski Slovani, Bolgari n. pr. celih 500 let! Ako je danes carigraski patriarhat pogreznjen v brezpomembnost, bi človek pričakoval vsaj sledov nekdanje velike slave in bogastva. Toda tudi teh sledov ni najti. Že res, da je nekdanja patriarhija imela svoj sedež pri Hagiji Sofiji, ki je bila patriarška stolnica do 1453. leta, ko so Carigrad zavzeli Turki in patriarha na zverinski način umorili. Toda na tem mestu, kot je danes, je sedež patriaršije že od 1601. leta, sedanje poslopje pa stoji od 1797 (restavrirano 1899). V resnici dela nekaj nadstropna, lesena stavba (iz lesa je bil zgrajen skoraj ves stari Carigrad iz strahu pred potresom) precej reven, skoraj brezizrazen vtis. Podobna je starim grškim samostanom z mnogimi vegastimi hodniki in nizkimi sobami. Videti je, da patriarhija preživlja zlasti v zadnjih letih tudi v materialnem pogledu težke čase.

V četverkotni dvorani, dolgi kakih 25 korakov, nas je sprejel patriarh Benjamin. Po desni strani dvorane je sedelo 12 cerkvenih dostojanstvenikov, leva stran pa je bila prihranjena za goste. G. predsednika z gospo je patriarh pozdravil stoji v novogrščini z nagovorom, ki ga je imel spisane. Prevedel je patriarhove besede nemško, ki se je šolal v Karlovcih in torej odlično obvlada srbski jezik. Zahvalil se mu je g. predsednik v srbsčini z govorom, ki ga je tudi imel spisanega, naker je isti menih pretolmačil predsednikovo izjavo v grščino. Nato smo bili gostje postreženi s črno kavo, kakor je to običaj in gospa Stojadinovićeva je imela priliko, da je s patriarhom kot Grkinja lahko govorila v svojem materinem jeziku. Patriarh Benjamin je častiljiv, prijazen starček. Ljuboznivo se je zanimal za našo pot in naše razmere. Končno je g. predsedniku in njegovi soprogki kot izraz posebne naklonjenosti obesil okrog vratu zlat križec. Ob slovesu je patriarh vsem udeležencem sprejema prijazno ponudil roko, pri čemer zahteva etiketa, da se poljubi prstan na roki. Nekaj ur pozneje je v hotelu, kjer smo stanovali, vrnil obisk g. Stojadinovića in soprogji v spremstvu cerkvenih dostojanstvenikov.

Ogledali smo si še cerkev, ki je z malim dvoriščem in kritim hodnikom zvezana s patriarhijo. Tudi cerkev ni prav nič posebnega. Stara stavba z meniškim obeležjem, ki je nekoliko podobna Marijini baziliki na Trsatu. Upravljajo jo grški menihi. V cerkvi kažejo leco, raz katere je baže pridigoval sv. Janez Zlatoust, potem kos stebra, ki naj bi bil del onega, ob katerem je bil bičan Zvehičar in pa trupa treh velikih svetnic pravoslavne cerkve: sv. Petke, sv. Teofane in sv. Solomoni. V cerkvi je še nekaj starih, očrnelih ikon, sicer pa je ves bogoslovni prostor brez pravega okrasa in brez večjih umetnin.

Takšen je torej pravoslavni Vatikani nad Zlatim Rogom, Fanar s stoletno zgodovino, dedič slavni in močnih carigraskih patriarhov, ki se je

Brez truda za Tebe -

brez nevarnosti za Tvoje perilo!

Schichtov
RADION

POPOLNA NEGA PERILA

Vsako nasilno odpravljanje nesnage pri pranju škoduje perilu. Perite zato s Schichtovim Radionom, ki varuje perilo in Vam prihrani naporno delo.

Radion je popoln proizvod za nego perila. Uporaba je zelo preprosta:

1. Rastopite Radion v mrzli vodi.
2. Ko raztopina zavre, kuhajte najmanj 15 minut.
3. Splakujte perilo najprej v topli potem pa v mrzli vodi. Perilo bo ostalo dolgo časa kot novo in bo vedno snežnobelo.

nekoč kosal z Rimom in mu osporaval prvenstvo v Cerkvih. V Fanarju šele človek prav živo doživi, kako usoden je bil za krščanstvo cerkveni razkol v IX. veku.
(Dalje.)

Ob jubileju g. dekana Matije Škerbca

Te dni je obhajal petdesetletnico rojstva kranjski dekan g. Matija Škerbec. Nihče bi mu še ne prisodil, da se je srečal z Abrahamom, saj je vendar še ves mladeniški, ognjevit, čil in živahen, kakor malokdo pri teh letih.

Gospod dekan Škerbec je posebej delavnost, podjetnost, inicijativnost, vedno neustrašen in korajžen kot mlad fant. Kjerkoli je služboval bodisi v Škofjancu na Dolenjskem, bodisi kot stolni vikar v Ljubljani, ali kot tržiški župnik in sedaj kot kranjski župnik in dekan, povsod je zapustil dragocene sadove delavnosti. Udeleževanje je z vsem ognjem in navdušenjem v dušnopastirski službi, neprecenljive važnosti je pa tudi njegovo delo na kulturno-prosvetnem polju, na gospodarsko-zadružnem in na častnikarskem polju. Hvala mu bodo vedno ljubljanske služkinje, katere je prvi organiziral v mogočni poselski zvezi v Ljubljani, vedno mu bodo hvaležni tržiški usnjarski delavci, katerim je tedaj, ko so bili na robu propada, ustanovil na zadružni podlagi krasno uspevajočo usnjarsko zadrugo »Runo«, v kateri je zaposlenih do 60 delavcev. Hvaležni so mu tudi tržiški obrtniški vajenci, katerim je postavil lep obrtniški dom, kjer imajo hrano in stanovanje; hvaležni mu bodo neštete tržiške sirote, za katere je s pomočjo Vincencijeve konference prav po očetovski skrbel. V Trzinu je tudi poklical v življenje prvi župnijski list, v katerem se je boril za čast božjo, za poštenost in pravičnost v zasebnem in javnem življenju. — Preobširno bi bilo, če bi hoteli naštet še druge vidne spomenike Škerbčeve delavnosti v tržiški župniji.

Prav posebno se je dekan g. Škerbec izkazal delaven, podjeten, intenziven na sedanjem službenem mestu v Kranju, kjer se mu je odprl tako lep in širok delokrog, kakor morebiti v malo kateri ali pa celo v nobeni župniji v Sloveniji. Saj je na periferiji starodavnega Kranja nastal nov Kranj v okolici. Delo se mu je tako rekoč samo ponujalo, treba je bilo le pravega človeka, da vidi delo, a se ga ne ustraši. Ko je l. 1928 po smrti g. dekana Antona Koblarja prišel tržiški župnik g. Škerbec v Kranj, je v kranjski župniji zaplalo novo življenje. Ze peti mesec, ko je prišel v Kranj, je g. Škerbec poklical v življenje list »Kranjski zvon«, s katerim zveni kranjskim župljanom ter jih opominja na poslednji namen človekov tako spretno, kakor bi mogel malokdo drugi. Ko je sedanji g. dekan prišel l. 1928 za župnika v Kranj, so že stale nekatere kranjske tekstilne tovarne, a nove so se še vedno obetale. Novonastajajoče tovarne so vabile nepregledne množice delavstva v Kranj. Gospod Škerbec je videl, da te velike množice ljudi ne morejo dobiti ne primerne stanovanja in ne poceni hrane. Takoj se je lotil ogromnega dela: postavil je Delavskega doma v Kranju. Ni prejeval, dokler ni tako rekoč na razvalinah Mayerjeve pivovarne nastal mogočen Delavski dom, ki bo dolgo vrsto let krasen spomenik Škerbčeve delavnosti. Koliko skrbi mu napravlja Delavski dom, toda to ga nič ne moti, saj dela za čast božjo in blagor delavstva. Z besedo in svojim lastnim zgledom je dvignil kranjsko karitativno organizacijo, Vincencijevo družbo, kateri je neumoren predsednik. Lahko rečemo, da je kranjska karitativna organizacija vzor vsem drugim. Da bi pomagal sirotam, je v letošnjem letu povečal kranjsko Marijanišče in jim tako pomagal do gorkega kotička.

Nič ne pretiravamo, če trdimo, da si je postavil spomenik za stoletja z renovacijo krasne gotične umetnine, kranjske župne cerkve in z novim krasnim modernim oltarjem po Vurnikovi zamisli.

Še nešteto drugih stvari je, katere je dekan Škerbec dvignil k spomenu ali jih pa z nova poklical v življenje. Prospemo le javnost na dva dijaka konvikta, za dijake v Škofiji in dijakinje v Marijanišču; spomnimo na delo pri društvu, gospodarstvu itd. In neumorni in neugnani duh gospoda dekana Škerbca še prede in snuje ter dela načrte, ki naj bi se uresničili.

Na predvečer njegovega petdesetletnega jubileja so kranjske katoliške organizacije priredile

g. dekanu zelo pristržno slavnostno akademijo, katere so se udeležili tudi njegovi bivši župljani iz Tržica, katerih je prišlo okrog 80 na čelu s svojim županom g. Majeršičem. Kranjski župljani so do zadnjega kotička napolnili dvorano Ljudskega doma in g. jubilanta po dveh govornikih, predsedniku Prosvetnega društva Trefaltu in odvetniku dr. Megušarju, iskreno pozdravili in mu čestitali za petdesetletnico. Večer je pokazal, da kranjsko meščanstvo g. dekana visoko čišla in spoštuje.

Gospod dekan, Bog Vas ohrani v gorenski metropoli še mnogo let, ki naj bodo bogata žetva za Vas in za Vaše duhovniško poslanstvo!

Duhovnikova mati - birmanka škola Slomška

V Guštanju živi 88 letna vdova, gospa Marija Kleinlercher, nekdanja lastnica znane gostilne »Pri Tirolcu« v guštanskem trgu. Njen sin Jožef je župnik v Maria Rojach v Lavantinski dolini na Koroškem. S ponosom in z veliko spoštljivostjo pripo-

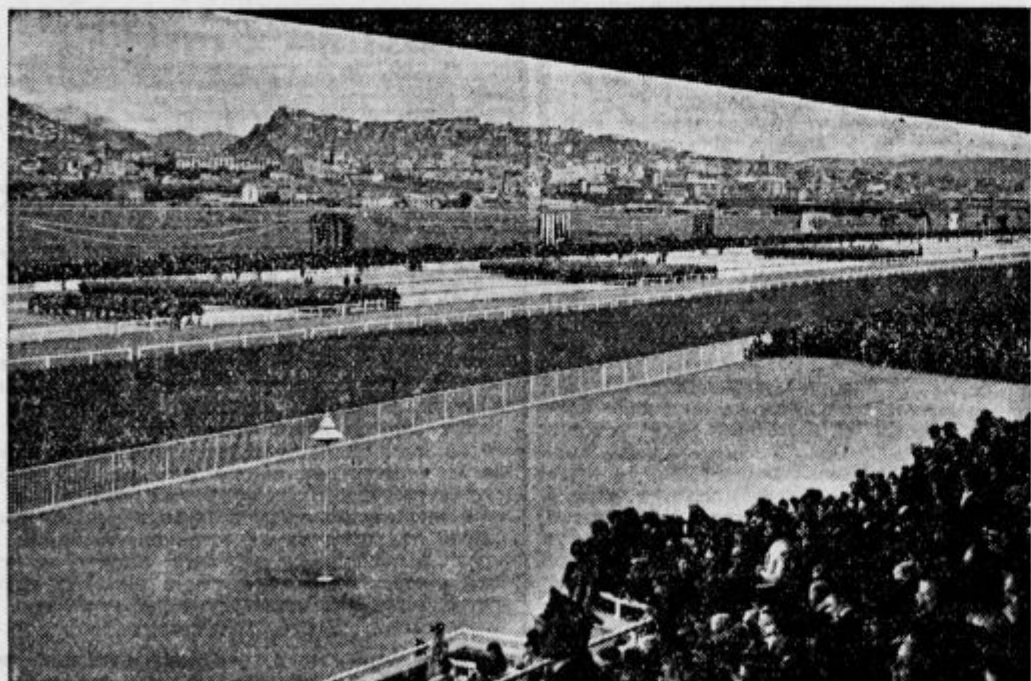
veduje osivela vdova, da je bila 12 letna pri sv. birmi v Slovenjgradu in da jo je birmal škof A. M. Slomšek. Spominja se še živahno tega dneva kakor tudi zunanosti škofova Slomška. Kleinlercherjeva mati je v Guštanju znana in čislana žena, navzlic visoki starosti še dnevno hodi strmo pot v guštansko župnijsko cerkev, da se združi v evharističnem Bogom. Slika nam jo kaže na obisku pri sinu Jožefu v Marija Rojach. Njena stalna goreča prošnja je, da bi Bog povečal služabnika božjega Antona Martina. Je izmed redkih žena, ki je poznala škofa Slomška in že dolgo moli, da bi ga sv. Cerkev dvignila na oltar.

Zopet požar pri Zalogu

Preteklo nedeljo po devetih zvečar je farni zvon pri Dev. Mar. v Polju oznanjal ožen. Gorel je zopet s slamo napolnjen kozolec posestnika g. Jožeta Avseca iz Zg. Kašlja. Ni se še polegel strah in razburjenje radi treh požigov na Vseh svetnikov dan, ko so zgoreli kozolci trem posestnikom — ko je ljudstvo hitelo na kraj požara pomagati in gasiti. Nimamo besedi, s katerimi bi ožigosali to zločinsko početje. Pri vseh požarih — po zadnjih občinskih volitvah — je menda ena in ista zločinska družba. Ljudje si v strahu pred zločinskimi požigalcem hite zavarovati svoje imetje, posebno kozolce, katere ima malokdo zavarovane ali pa samo za malenkostno vsoto. Posestniki v Zalogu in okolici v strahu pred požarom čujejo po cele noči, a kljub temu zagori zdaj na tem, zdaj na drugem koncu vasi.

Ljudstvo prosi pomoči, predvsem, da se ustanovi v Zalogu samostojna orožniška postaja, dokler pa iz tehničnih ozirov to ni mogoče, pa eksperimentirajo postaje.

Prižadeti posestnik, ki je tudi pristaš JRZ in cerkveni ključar, trpi do 10 tisoč dinarjev škode, ki ni krita z zavarovalnico.

Vojaška parada na narodni praznik. V ozadju se lepo vidi Ankara.

Silobran s smrtnim izidom

Pri St. Lenartu poleg Keblija nad Oplotnico je bila v nedeljo božja pot. Na njo sta šla tudi dva skoro že zelena mladeniča, sedemnajstletnika Ramšak Janez in Obrovnik France iz Božjega. Ze precej po maši je Ramšak, ki je bil znan pretepač in nasilnež, zalezoval Obrovnika, ki se mu je umikal. Na potu proti domu je Ramšak z nožem v roki pričel Obrovnika in ga napadel. Prijel ga je za suknjič na prsih z besedami: »Zdaj te zakoljem« zamahnil na Obrovnika, ki se je sklonil na stran, odprl svoj nož in zabodel napadalca v prsa. Bodljaj je bil silovit. Prerezal je rebro in zadal Ramšaka naravnost v srce. Prerezal mu je aorto. Nesrečni napadalec je napravil še tri korake, padel na tla in na mestu izdihnil. Obrovnik je zbežal preko njiv domov, nato pa je odšel v Oplotnico in se sam prijavil orožnikom,

ki so ga odvedli v konjiške sodne zapore. Sodna komisija je opravila razčlešenje, pri katerem se je pokazalo, da je bil Ramšak telesno sicer popolnoma zdrav.

Niti Ramšak niti Obrovnik nista bila pijana, ampak sta bila oba trezna. Ljudje pripovedujejo, da so vzrok, iz katerega je Ramšak Obrovnika napadel, neki njuni spori še izza ljudskošolskih let. Ramšaka označujejo kot človeka dvije pretepaške in nasilne narave, ki je že v ljudski šoli z nožem grozil učitelju, pozneje pa večkrat šel celo nad svojo mater ter sploh prizadeval s svojo neugnanostjo roditeljem težke skrbi.

Obrovnik se zagovarja, da ni imel namena Ramšaka ubiti, marveč da ga je hotel le malo z nožem piti in tako prestrašiti.

Jutri premiera v
ELITNEM KINU MATICA

Škrjanček poje - žvrgoli

Lehárjeva svetovna opereta
»Wo die Lerche singt« - V naslovni vlogi

MARTA EGGERTH

Drobne novice

Koledar

Sreda, 11. novembra: Martin (Davorin), škof; Menas, mučenec.

Novi grobovi

† Sv. Lovren v Slov. gorah. Dne 8. novembra so ob veliki udeležbi ljudstva pokopali Janeza Podhostnika, gostilničarja in trgovca. Po teži operaciji je mirno v Gospodu zaspal v 61. letu življenja. Smrt je nepričakovano iztrgala ženi dobrega moža, deveterim otrokom skrbnega očeta, občini pa odbornika. Rajni si je z železno vztrajnostjo, z veliko skrbjo in delavnostjo iz najskromnejšega začetka, postavil priazen dom z lepim inetjem. Dobremu krščanskemu možu naj sveti večna luč! Zalujočim naše sožalje!

Moderen način pranja

je pranje s pralnim praškom

PERION

Uporabljajte ga in Vaše perilo bo hitreje in lepo oprano.

— Pozor pred »strokovnjaki« za kmetijske dolgeve. Iz mariborske okolice nam javljajo, da so se tam pojavili mestni ljudje, ki se izdajajo za »strokovnjake« v vprašanju kmečkih dolgov ter sprejemajo razna posredovanja itd., za katera se dajo seveda dobro honorirati. Bajne so v Mariboru tudi že zakotne pisarne, ki so jih taki ljudje osnovali, ki bi radi živeli na račun kmetov. Tem »strokovnjakom« in pisarnam bo treba posvečati več pozornosti, da ne bodo ljudje zopet oškodovani.

— Vremensko poročilo zrakoplovne postaje Belgrad. Položaj večer ob 8. Depresija v Italiji in zapadnem delu balkanskega polotoka. Visok pritisk v ostali Evropi. — Kraljevina Jugoslavija: Prevladovalo je oblačno vreme po celi kraljevini. Dež na Primorju, dalje v vrbaski in drinski banovini. Temperatura se je zvišala po vsej državi. Najnižja temperatura v Varaždinu +4 C, najvišja v Banji Koviljaci +23 C. — Napoved za danes: Prevladovalo bo oblačno, deževno po nekaterih krajih, zlasti proti zapadni polovici države. Temperatura bo nekoliko padla, tako v zapadnih predelih in na severu države, dočim v ostalih krajih ne bo mnogo sprememb.

— Desettisoči revežev dobivajo v disperanziji Protituberkulozne zveze zdravniško pomoč, tlažbe in nasvete. Zakaj se nikdar ne spomnite našega dela niti z darili ali z zbirkami ob veselih in žalostnih urah, niti v oporokah? Ali nič ne cenite truda, ki je posvečen ljudskemu zdravju?

Žene in dekleta! Katere lastnosti mora imeti idealen zakonski mož Vam bo povedala **LOUISE ULLRICH** v zabavni veseloligri

Muzikalna veseloligra vedrega dunajskega humorja! Za smeh in zabavo skrbita **Paul Hörbiger** in **Theo Lingner**

Danes premiera

ABC ljubezni
v Kinu UNION

— Velik požar v predmestju Kamnika. Predvečernjim ponoči, malo pred polnočjo je izbruhnil velik požar v šupi g. Janka Polaka v Mekinjah. V nevarnosti je bila tudi nasproti se nahajajoča vila »Neptun«, ki je last kopališke družbe. Gasilci, ki so bili takoj na licu mesta, so v glavnem obračali vso pozornost na vilo. V šupi je bila precejšnja množina črnila, krme in gospodarskega orodja, kar je požar domala vse uničil. Škoda je velika. Prednji del šupe je imel v najemu trgovec s planinskimi zeliščji Vavpotič Fr. iz Podgore, kateri trdi, da mu je požar uničil zaloge za okroglo 150.000 Din, ne more pa sumiti, kdo bi zanetil požar. Poizvedovanje za požigalcem je v teku.

— Pri saprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Frans-Josef grenice«.

— Slovenska sv. maša. Za mešani zbor zložil Frane Premrl, organist v Šmartnem pod Šmarno goro. Samozaložba. Cena 15 Din; glasovi niso izšli. — Ne lepo, malo znano in zanimivo besedilo Gr. Malija je zložil Premrl, božji službi dostojno in primerno mašo, ki jo bodo naši cerkveni zbori radi peli. Maša obsega vse dele kakor: Vstop, slavo, evangelij, vero, darovanje, svet, po povzdigovanju in po obhajilu, kot sklep svete maše. Stavki se menjajo z mešanimi in moškimi zbori. Slog je sicer preprost, a vendar efektan, še posebej v nekaterih mašnih delih (slava, svet itd.). V nekaterih stavkih nastopi tudi kratke recitativ, kar skladbo še bolj poživlja in ji da pestrejši obliko in lice. Cerkvemim zborom to mašo toplo priporočamo. Dobi se tudi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Planica in radio. Drevi ob pol 20 bo predaval v ljubljanskem radiu gosp. Josu Gorec o pomenu naše Planice v svetu, na kar naše športnike osobito opozarjamo.

— Nova delavnica! Izvrstno izdeluje vsakovrstna popravila po nizkih cenah poznani urarski mojster K. Bardorfer pri O. Kiffmannu, Ljubljana, Mestni trg 8.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča sledeče knjige: Bares, Im Lichte der Ewigkeit. Ausgewählte Hirtenworte. Predigten, Ansprachen und Briefe. 221 str., nevez. 40 Din. — Berdiajew, Von der Würde des Christentums und der Unwürde der Christen. 81 str., nevez. 36 Din. — Berdiajew, Christentum und Klassenkampf. 98 str., nevez. 56 Din. — Berdiajew, Wahrheit und Lüge des Kommunismus. Mit einem Anhang — Der Mensch und die Technik. 135 str., nevez. 60 Din. — Ehrhard, Urkirche und Frühkatholizismus. 328 str., vez. 76 Din. — Gross, Innerlicher Katholizismus. Ein Zyklus religiöser Vorträge. 222 str., vez. 45 Din. — Schneider, Bildungskräfte im Katholizismus der Welt seit dem Ende des Krieges. 404 str., vez. 115 Din. — Schölling, Die Verwaltung der heiligen Sakramente. 445 str., vez. 98 Din. — Simon, Das Menschliche in der Kirche Christi. 200 str., vez. 56 Din. — Tyciak, Christus und die Kirche. 149 str., nevez. 36 Din.

Ljubljana

© Vse prijatelje katoliške prosvete opozarjamo na slovesno razvite in blagoslovitev prapora Prosvetnega društva »Ljubljana« — mesto, ki bo v nedeljo, dne 15. novembra t. l. ob 10 dopoldne v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani. Prapor bo blagoslovil prevzeli gospod knezoškof dr. Gregorij Rožman, ki se je kot velik prijatelj naše prosvete radevolje odzval našemu vabilu. Takoj po slovesnosti v cerkvi bo v veliki dvorani Uniona botru in botrici v čast primerna proslava, pri kateri sodeluje vse članstvo, od najmlajših do najstarejših s točkami, katere so naštudirali gđ. Vencajzova, gđ. Bradeško in g. Peršuh. Na sporedu so poleg tega še pevske in glasbene točke, deklaracije in govor tovariša predsednika dr. Josipa Voršiča. Sodeluje iz prijaznosti tudi godba Nar. žel. glasbenega društva »Slogac«. Vstopnine iz propagandnih namenov ni. Vsa bratska prosvetna in sorodna društva, ki bodo pri razvitu našega prapora sodelovala z društvenimi zastavami, prosimo, da se takoj pisмено ali osebno prijavijo našemu tajniku na naslov: Slavko Zupan, Ljubljana, Holzapfova ulica 19. Zbirališče za članstvo prosvetnih društev, za zastavonoše in narodne noše je ob 9 dopoldne na dvorišču nove palače Vzajemne zavarovalnice, odkoder bo skupen odhod v cerkev. Prapor, kateremu kumujeta znani prosvetni delavci in odvetnik g. dr. Ivo Česnik in ugledna gospa Marija Štigličeva, so proga trgovca v Ljubljani, je napravljen po načrtu g. prof. Kregarja iz St. Vida in je eden izmed najlepših, kar so si jih nabavila v zadnjem času naša društva Razstavljen bo v četrtek, petek in soboto v trgovini J. Kette na Aleksandrovi cesti, kjer bo imelo naše občinstvo priliko, da si ga ogleda. Prapor je izdelan v beli, modri in rdeči barvi ter bo Prosvetnemu društvu »Ljubljana« — mesto res v ponos! Udeležite se slovesnosti v čimvečjem številu!

© Mestno tajništvo JRZ za Ljubljano vladno prosi vse somišljenike, ki so jim bile dostavljene pristopnice in izpolnitev in podpis, da jih čimprej vrnejo v naši pisarni v Slomškovi ul. št. 19.

© Lep umetniški užitek vam prinese obisk razstave mladih slikarjev in kiparjev v Jakopičevem paviljonu. Odprta je dnevno od 9 do 19.

© Šolska božičnica za siromašno šolsko mladino na Viču. Učitelstvo narodne in mešanske šole na Viču priredi s sodelovanjem članov Vincencijeve konference tudi letos skupno šolsko božičnico za obdarovanje revne šolske mladine. Ker prispevek kraljevske banke uprave in mestne občine ljubljanske ne bo zadostal za obdaritev vseh v poštev prihajajočih otrok, ki so nujno potrebni oble-

mesta, odpravlja kovanje ter jih nadomešča z drugim, bolj primernim in lepšim drevjem. Kovanje namreč preveč zasenčujejo sprehajališča, povzročajo vlago in bratijo dostop soncu, pri njihovih koreninah pa se zbirajo milijoni ogrcev, kar zlasti spoznamo, kadar je hroščovo leto. Eno dobroto pa divji kostanji le izkazujejo: njihov sad daje množico revnih otrok majhen postranski zaslužek. Kostanjev sad ima mnogo škroba ter ga zato nekateri trgovci kupujejo in ga dalje prodajajo raznim tovarnam. Čistilnice, izdelovalnice mila in druge tovarne potem divji kostanj predelujejo. Javna »skrivnost« je tudi, da gre mnogo divjega kostanja za izdelavo špirta. Sedaj je videti po Ljubljani mnogo otrok, ki zbirajo divji kostanj in ga v vrečah odnašajo trgovcem, veseleč se par dinarjev, ki jih izkupijo zanj.

Maribor

© Krščanska ženska zveza za Maribor in okolico javlja cenjenemu občinstvu, da priredi dne 2. maja 1937 veliko dobrodelno tombolo v prid »Doma revežev«. V primeru slabega vremena se bo vršila tombola 9. maja. Prosimo vsa društva, da upoštevajo te termine ter ta dan ne prireajo nobenih prireditev. — Odbor.

© Pevsko društvo »Maribor«. Danes zvečer odpade pevska vaja zaradi koncerta v Ljudski univerzi. Prihodnja skupna vaja bo v petek 13. novembra.

© Ljudski oder odpira svojo sezono v nedeljo z uprizoritvijo pretresljive slovenske drame »Grobovi«. Predstava se vrši popoldne ob 17 v dvorani na Aleksandrovi cesti 6. Vstopnice se dobe v predprodi v knjiarni Cirilove tiskarne na Aleksandrovi cesti.

© Pragi in češkoslovaškemu narodu je posvetila preteklo soboto Počitniška zveza (FS) klas. gimnazije. V predavanju s skioptičnimi slikami je bil prikazan razvoj češke prestolnice in velika zgodovinska dogodka, ki so se v njej odigrali. Prihodnja sobota je posvečena proslavi poljskega narodnega praznika. Na sporedu sta predavanja o najnovejši polski književnosti in obnovitvi polske samostojnosti ter polnoho predavanje o Krakovu. Proslava se vrši ob 4. popoldne v dvorani Ljudske univerze.

© Lahkomiselnost. Doznali smo, da nekateri mariborski izobraženci pripravljajo ustanovitev jugoslovansko-nemške lige, ki naj bi delovala za vzajemnost med Nemci in Jugoslavlani. Mnenja smo, da bi nam taka organizacija jemala odprto silo proti Nemcem, ki v svoji duši ne bodo nikoli navdušeni za vzajemnost s Slovenci in da bodo kljub taki ligi nadaljevali s svojo propagando za priključitev slovenskih krajev veliki Nemčiji. — Jugoslovansko-nemško ligo bi še izrabljali v svoje namene in jo smatrali kot dokaz, da je naše območje prebivalstvo nemškimi aspiracijam naklonjeno. Nemci naj prenehajo s preganjanjem Slovencev na Koroskem in z nemoralno propagando za odcepitve slovenskih krajev od naše državne skupnosti, pa bo ustvarjeno ozračje, ki bo dopuščalo ustanovitev jugoslovansko-nemške lige. Dokler pa tega ni, proti ustanovitvi prostimo in pozivamo merodajne faktore, da tako namero preprečijo.

© Prihodnja glasbena premiera bo opereta pokornega ravnatelja zagrebške opere Srečka Albinja »Baron Trenk«, ki so jo zaradi lepe glasbe že mnogo igrali po tujih odrih. Režijo vodi Pavel Rasberger, muzikološko pa je naštudiral delo dirigent Lojze Herzog.

© Na vijolinskem koncertu, ki bo drevi v Ljudski univerzi, igra gđ. prof. Jožica Kalc naslednji spored: Mozart »Vijolinski koncert A-dur«, Bach »Chaconne«, Schubert-Friedberg »Rondo op. 52«, Brahms »Valček op. 39 št. 15«, Beethoven »Romanca F-dur op. 50«, Dvořák »Humoreska op. 101 št. 7« in Pugnani-Kreisler »Prekludij in Allegro«. Na klavirju jo spremlja skladatelj Vasilij Mink. — Koncert priredi pevsko društvo »Jedran«.

© 60.000 Din primankljaja so odkrili pri reviziji Nabavljalne zadruge v Velenju in Zabukovci. Na notico pod tem naslovom smo prejeli: »Ni res, da je bil odkrit pri reviziji Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev v Zabukovci kakršenkoli primankljaj. Tudi ni res, da se je katerikoli nameščenec Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev v Zabukovci zavezal poravnati primankljaj in da je bila zadeva odstopljena pristojnemu sodišču. Res pa je, da je upravni in nadzorni odbor Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev v Zabukovci ugotovil, da v blagajni ni prav nobenega primankljaja.«

© Morilec je »znorel«. V mariborski jetnišnici imajo velike sličnosti s pobreskim morilcem Karlom Sternom, ki je začel nenekrat noreti. Nekaj časa je popolnoma odklonil vsako hrano in se vedel tudi drugače popolnoma zmedeno. Zdravniki, ki so ga preiskali, pa so izjavili, da Stern blaznost samo simulira, da bi se rešil kazni.

© Domačija v plamenih. V Dobrenju je zgorela hiša posestnika Alberta Baumaana. Goreti so začeli najprej svinjaki ter je potem ogenj zajel še hišo. Požar je bil podtlenjen ter sumijo neko slaboumno žensko iz sosesčine, da je zažgala. Škoda znaša 30.000 Din.

© Izginil... Oblasti poizvedujejo za krošnjarijem Petrom Katarcem iz Vetrinške ulice 4. Star je 17 let, srednje postave, dobro razvit, svetloolas in oblečen v sivo obleko. Zadnjič se je javil 15. avgusta staršem iz Karlovca, od tedaj pa ni od njega več nobenega glasu in se domači boje, da je postal žrtev kakšnega zločina ali nesreče.

Vajenec izginil s 5400 Din

Maribor, 10. novembra.

V ponedeljek okoli 11 je poslal trgovec Kotnik na Grajskem trgu svojega vajenca, 16letnega Branka P. v trgovino Ivana Preaca na Glavnem trgu, da mu ponese 5400 Din gotovine Vajenec je prišel v trgovino, oddal pa je samo poslovno knjižico, denarja pa ne. Izjavil je, da mora denar pri stranki, ki se inkasirata ter ga bo pozneje prinesel. Fant je zapustil trgovino ter ga od tega časa dalje pogrešajo. Branko P. je precej velike, šibke postave, nazaj počesanih dolgih las, podolgovatega, bledega obraza. Na sebi ima črn, klotast plašč, nizke čevlje in sive pumparice. Stanoval je pri starših v Studencih.

Policiji se je posrečilo ugotoviti, da je bil v družbi nekega 24letnega G. B., katerega so videli čakati pred trgovino Preaca na vajenca. Nato sta šla oba skozi Lekarniško ulico. G. je vse tajilo. Ko pa se mu je dokazalo po pričah, ki so ga vi-

Celje

© O svetovnem misijonu je predaval na drugem prosvetnem večeru ob spremljevanju lepih skioptičnih slik misijonar DJ iz Ljubljane, ki se pripravlja, da bo tudi sam odšel v kratkem času v misijone. Ob izredno lepih slikah nam je predavatelj podal sliko katoliških misijonov v Indiji, predvsem še o delu slovenskih misijonarjev. Velika dvorana Ljudske posojilnice je bila ob tej priliki zelo dobro zasedena.

© Sestanek Apologetičnega odseka DMK bo drevi ob pol 8 v Domu. Na dnevnem redu je predavanje: Mladinsko vprašanje.

© Sestanek dimnikarskih pomočnikov iz Celja in okolice je bil v nedeljo v gostilni Vovk v Gaberju. V Celju in okolici je vseh dimnikarskih pomočnikov okrog 18, tega sestanka se jih je udeležilo 10. Razpravljalo se je predvsem o gmočnem položaju, ki sedaj še ni zadovoljiv, a je upati, da bodo dimnikarski pomočniki dosegli, kar žele. Poročal je predsednik dimnikarske organizacije pomočnikov iz Ljubljane g. Bizjak. V tej organizaciji je za Celje odbornik g. Kroflič Metod.

© Mestni otroški vrtec v Gaberju šteje v treh oddelkih 93 otrok in ne 23, kakor smo včeraj pomotoma poročali. Sicer je pa lahko vsak dobil iz poročila pravo sliko.

© Poslopje porodniškega in ginekološkega oddelka v celjski javni bolnišnici sedaj izpopolnjujejo. Poslopje bodo dvignili za eno nadstropje. Na vrhu bo bakrena, nekoliko viseča streha. Letos se bo dozdolalo nadstropje v surovem stanju, medtem ko se bo notranjščina uredila prihodnje leto.

© Koncert godbenega društva poštnih nameščencev bo v soboto, dne 14. novembra ob 20 v Narodnem domu.

© Kino Metropól. Danes ob 18.15, 20.30 »Princesa Marietta« in nov zvočni tehnik.

Pluj

V petek otvoritev gledališke sezone. Ob 60. letnici rojstva Ivana Cankarja vprizori Narodno gledališče v Mariboru znano farso »Pohujšanje v dolini šentflorjanskic« v stilizirani režiji glavnega režiserja J. Koviča. Glavne vloge igrajo Rasbergerja (Jacinta), Nakrst (Peter) in Gorinšek (Zlodej). Ker je to po dolgem času prvo gostovanje poklicnega odra, je pričakovati, da se plujsko občinstvo polnoštevilno udeležijo predstave.

Trbovlje

Volitev v obrtno zbornico ne bo v laškem okraju, ker ni bila pravilno vložena nobena kandidatna lista in zato ne potrjena. V tem primeru ima pa glavni volilni odbor pravico, da imenuje zastopnike obrti v TOI. Nerodno dejstvo, da obrtniki ne bodo mogli izraziti svoje volje, vzbuja med njimi mnogo nejevolje. Krivda pa je v tem, da se je polagalo premalo važnosti na pravilno vložitev oziroma izpolnitev liste. Škoda!

Prosveta. Z rednimi predavanji prične prihodnji petek kat. prosvetno društvo v Društvenem domu popoldne ob petih. Prvi govor o deljarski kulturi bo imel g. Jurač iz Celja.

Igralei so v igri »Grobovic« dobro rešili svoje težke vloge. Pripravili so se dobro, zato tudi želi odobravanje.

Jesenice

Koroski pevec in Jeseniceah. Sami kmečki fantje so bili, a njihova pesem je bila lepa. Polna dvorana Krekovega doma je pričala, da so naša srca tako zelo navezana na mehko korosko melodijo. Doživeli so najboljši uspeh. Aranžerju pa bi pripisali toliko napake, da ni znal zbrati pravega programa; samo otožje, sama enoličnost kviri ugled koroske pesmi, ki je večkrat šegava, zabavna in vesela, da se ji smeje vsa dvorana. To ni bilo, a koroski fantje-pevci so uspeha kljub temu veselili. Obiščite nas še in še!

Jesenice se vzdržujejo same. Jeseničani so se osamosvojili tudi na odru. Igrajo samo domače stvari. Prihodnjo nedeljo bo na odru »Kosomane«, ki ga je napisal naš g. Klinar. Predstavlja zgodovino, pa tudi nekaj narodnih je vmes, tako, da bo večer zelo lep.

Dol pri Hrastniku

Otvoritev farne univerze zadnjo nedeljo je nad vse pričakovanje uspeša. Pravijo, da toliko ljudi še ni bilo v naši dvorani, ki ni majhna. Kljub stiski pa je vladal ves čas med predavanjem, ki je trajalo nad dve uri, popoln mir. Farno univerzo je otvoril gosp. župnik Medvedšč. Nato je pa gosp. dr. Ehrlich predaval o spiritizmu in okultizmu. Navzoči so bili skoro vsi propagatorji spiritizma pri nas, toda k debati se ni nobeden oglašil. Govorilo se je nekaj dni prej, da bodo pri predavanju nastopili, kakor tudi, da je duh že napovedal, da predavatelju ne bo dano govoriti, ker ga bo kap zadela. Toda predavatelj je vedro, a obenem znatno mirno osvetlil vprašanje od vseh strani, tako, da je bilo nemogoče govoriti po predavanju njegovim izvajanjem nasprotno. Tudi kap ga ni zadela. Duh, ki je to napovedal, ali nič ne ve, ali pa laže. Ljudje so s tem dobili močan dokaz, da je v spiritizmu mnogo laži, pa tudi mnogo živčne razbolelosti, poleg drobca resnice, da se torej ravno zato s spiritiziranjem ne smemo igrati. Cerkev ima prav, da ga vernikom zabranjuje. Po prvem predavanju na naši farni univerzi se veselimo uspeha: ljudje so mirni in razsojajo spiritistične pojave bolj trezno. Prihodnje predavanje bo decembra.

Valel ogromnega zanimanja smo podaljšali še za danes:

Danes je nepreklicno zadnja prilika, da si ogledate v Elitnem kinu Matica:

POSLEDNJI AKORD

Beethovnova IX. simfonija

© Lep dar. G. Vodnik Alojziji, kamnoseški mojster v Ljubljani, je daroval za mestne uboge kot socialno davščino od stanovanjskih prostorov in uslužbencev znesek Din 3000. Za velikodušen dar prisrčna hvala! Da bi našel še več posnemovalcev!

© Trimesečni esperantski tečaj se začne v petek, dne 13. novembra. Priredi ga esperantsko društvo »Zelena zvezda« v hotelu Metropól. Esperanto so sprejeli že vsi mali narodi, sprejeli so ga pa tudi veliki narodi, n. pr. Angleži, Japonci i. dr. Avstrija ga uvede v srednje šole, Francija ga je uvedla v tehnične šole, Japonci ga poučujejo namesto angleščine. Naša esperantska društva orjejo ledino. Pozivajo vas, da pomagate pri oranju te ledine. Pri nas se naučite esperanta v treh mesecih. Priglasite se v častnem številu za zgoraj napovedani tečaj.

© Divji kostanj gre v denar. Ljubljana je precej obsajena z dvoredni divjega kostanja. Moderna mesta divji kostanj v parkih sicer opuščajo in tudi mojster Pletnik, ki vodi urbanizacijo našega

dele, je priznal, da je bil z njim v družbi, vendar pa neve, kam je vajenček odšel. G. je policija začasno pridržala v zaporu.

Žalostna smrt visokošolca

Ljubljana, 10. novembra.

Danes okoli 5 popoldne so ljudje opazili na bregu Gradaščice truplo mladega šolca, ki ga je najbrž voda vrgla blizu kopališča Kolesarje na breg. Politijski zdravnik dr. Lužar je ugotovil, da je smrt nastala radi utopenja. Pri trupu je policija našla le akademski indeks, iz katerega je ugotovila, da je utopenec 27letni Jože Ingliš, jurist, doma iz Srednje vasi v Poljanski dolini. Jože Ingliš je bil nekoč nadarjen dijak, toda pred leti se je ponesrečil in dobil poškodbo na glavi ter je od tedaj dalje umstveno hiral. Snoči je še v gostilni v Kolesarji pil do polnoči, nakar je od taval proti mestu. Okolnosti kažejo, da je mladenci izgubil orientacijo ter je padel v vodo.

Uspeh mestnega posojila

Vpisanih 37,1 milijonov dinarjev

Ljubljana, 10. nov. Danes je potekel zadnji dan vpisovanja 6% obligacijskega posojila mestne občine ljubljanske, katerega se je lahko vpisalo v gotovini po tečaju 97 ali pa v knjižicah in s tekočimi računi pri Mestni hranilnici ljubljanski po tečaju 100. Kakor predzadnji dan tako je bilo tudi danes veliko zanimanje za vpis, kar dokazujejo objavljeni podatki. Posebno pa moramo poudariti dejstvo, da je bilo posebno zadnje dni veliko število vpisnikov v gotovini. Čeprav se niso znani podatki z vseh vpisnih mest, ki jih je v vsej Sloveniji nad 160 s podružnicami, vendar je iz provizoričnih podatkov, ki so bili danes objavljeni, razvidno, da je posojilo uspelo nad vse pričakovanje.

Možnosti vpisa se niso poslužili samo številni vlagatelji in upniki Mestne hranilnice, na tekočih računih, saj jim nudi posojilo znatno večje obrestovanje, ampak je zlasti razveseljivo dejstvo, da je bilo izredno mnogo vpisov v gotovini. Reči moramo, da smo bili glede vpisov v gotovini bolj skeptični kot pa optimisti, toda rezultat nas je

prijetno presenetil. Številni interesi, ki razpolagajo z gotovino, so se odzvali vabilu mestne občine in kupili ta papir, ki jim nudi primerno obrestovanje 6%, poleg tega še pri emisijem tečaju 97 ter razmeroma majhno amortizacijsko dobo. To zanimanje moramo smatrati v mnogočem za ugoden znak splošnega razvoja na našem denarnem in kapitalnem trgu. Saj vidimo, da se vračajo v plodono naložbo tako za lastnike kot za ostalo gospodarstvo kapitali, ki so doslej ležali mrtvi. V takih razmerah je upati, da bo na ostalih poljih gospodarskega življenja, posebno pa pri denarnih zavodih, zopet začel krožiti denar in se bo obnovil zopet naš kreditni sistem, ki je utrpel v zadnjih letih toliko škode.

Po dosedanjih provizoričnih podatkih, manjkajo še podatki za večje število vpisnih mest, je bilo skupno podpisanih posojila v gotovini ali s terjatvami pri mestni hranilnici 37.114.000 dinarjev. Ta skupna vsota se razdeli na: 2.109 obveznic po 1000 Din, 831 obveznic po 5000 Din in 3.085 obveznic po 10.000 Din.

Položaj za pšenico na svetovnih trgih

Mednarodni kmetijski zavod v Rimu objavlja te-le podatke za 1936-1937 kampanjo. Iz tega poročila je razvidno, da je bila letošnja letina pšenice izjemno nizka, Kitajske in Turčije, manjša kot doslej vse letine od 1922 dalje. Rusko produkcijo ceni za srednjo, toda manjka dovolj zanesljivih podatkov. Turško in kitajsko letino pšenice cenijo zadovoljivo. Produkcija je v izvoznih državah zaradi dobre letine v donavnjskih državah in ugodnih prognoz za Argentino bila nekoliko višja kot leta 1935, vendar pa je najslabša v povojni dobi. Skupna letina uvoznih držav pa znatno zaostaja za zadnjimi tremi leti.

Računajoč z zalogami v izvoznih državah je računati razpoložljive količine za izvoz v sredi leta 1936 na 20 milij. met. stotov ali 10 odst. manj kot lani sredio leta, kar že dolgo časa ni bilo. Skupno cenijo izvozne presežke na 183 milij. met. stotov, od česar je 67 milij. iz prejšnjih letin, 116 milij. pa znaša izvozni presežek za 1936-1937. Uvozne potrebe za 1936-1937 ceni zavod višje. Za Evropo ceni uvozne potrebe na 18 milij. stotov več, za izvenevropske države pa na 34 milij. met. stotov, torej za 6 milij. stotov manj kot 1935-1936. Skupno ceni zavod uvozne potrebe na 147 milij. stotov, dočim je znašal uvoz 1935-1936 samo 136 milij. met. stotov.

Iz tega pregleda je razvidno, da sam izvozni presežek iz pridelka 1936 ne bo zadostoval za kritje tekočih potreb in se bodo zmanjšale zaloge iz prejšnjih letin za nadaljnjih 32 milij. met. stotov. Te zaloge so znašale dne 1. avgusta 1933 še 170 milij. met. stotov, letos komaj še 67 milij., se bodo zmanjšale do 1. avgusta 1937 na 35 milij. met. stotov. Tako je pričakovati, da bo nehal pritisk tako velikih starih zalog na cene na trgu. Zaloge dne 1. avgusta bodo še celo nižje kot so bile pred veliko krizo v pšenici.

Poročilo zavoda posebno poudarja, da to zmanjšanje zalog ni toliko pripisovati povpraševanju kot dejstvu, da so bile letine slabe, tako zaradi stalne suše v Sev. Ameriki v letih 1933, 1934 in 1936, velikih škod radi rje leta 1935 itd. Če bi bila v teh 4 letih sama enkrat ameriška žetev normalna, potem svetovne zaloge dne 1. avgusta 1936 ne bi znatno zaostajale za rekordno višino zalog leta 1933.

Poštna hranilnica v oktobru

V oktobru je število čekovnih računov pri Poštni hranilnici naraslo na 62 na 26.111. Promet je dosegel rekordno višino 7.122,7 milij. Din (septembra 6.362,8 milij. Din), od tega brez gotovine 58,97 (54,22) %. Vloge na čekovnih računih so oktobra narasle na 1.244,1 milij. Din, dočim so znašale na koncu septembra samo 1.133,0 milij. Din. Tako visokega stanja, ko so dosegle vloge na čekovnih računih skoro 1½ milijarde Din, Poštna hranilnica še ni dosegla.

V hranilnem prometu je število vlagateljev naraslo za 3.731 na 402.677, vloge na knjižicah pa so padle, kot je to običajno v oktobru, za 8 na 929,5 milij. Din.

Nemčija izdeluje surovine sama

Kot znano Nemčija vedno bolj pospešuje in povečuje domačo produkcijo važnih industrijskih surovin. Že se kažejo na več poljih uspehi tega

prizadevanja. Tako je kmetijstvo n. pr. zelo povečalo kulturo lanu in konoplje ter koruze. Računati je, da bo 1936-1937 pokrila domača produkcija lanu že dve tretjini porabe, dočim je krila 1933-1934 samo 10%, in to čeprav se je od tedaj domača poraba podvojila. Produkcija konoplje je letos zelo narasla in krije že četrtino domače produkcije. Zaradi povečanja števila ovc od 4,5 na 5 milij. glav od 1936 na 1938 bo sredi leta produkcija volne večja za 8-10%.

Najbolj pa je napredovala produkcija sintetičnih surovin. Produkcija umetne svile se je v primeri z 1935 povečala za eno petino. Produkcija volne in celuloze, ki je 1935 znašala samo 15.000 od 17.000 ton bo povečana na kapaciteto 70.000 do 75.000 ton letno. Nove produkcije naprave za bencin iz črnega in rjavega premoga se grade. Tako dobivajo na industrijski način producirane surovine vedno večjo važnost v nemški produkciji.

★

Novo nemško državno posojilo. Za izvedbo novega 4-letnega gospodarskega načrta bo razpisano novo nemško notranje posojilo v znesku 500 milij. mark. Posojilo nosi od 1. decembra dalje 4,5%, vpisni tečaj je 98,75%, 100 milij. mark je še dopisanih od hranilnic in zadrug. Amortizacija se začne z žrebanjem od leta 1943 dalje, letno eno šestino skupnega zneska.

Koliko so vredne razne vrste marke. »Prager Tagblatt« prinaša za razne vrste vezanih mark tele mednarodne tečaje: efektivna marka 83,3%, registrirana marka 48,3 in kreditna marka 79,3% tečaja proste marke. Že iz teh treh tečajev je razvidna dispariteta med uradnimi tečaji marke in vezanimi markami.

— Pri zlati žili, bolečinah v križu, za-
stoju krvotoka jeter in nezadostnem izlo-
čevanju iz žolca, nastalih vsled zapeke, se
dožejo vedno odlični uspehi z naravno
»Franz-Josefovo« grenko vodo. Bolniki
radi jemlje preizkušeno »Franz-Josefovo«
grenko vodo in jo dobro preneso tudi pri
večkratni porabi.

Ogl. reg. 8. S. br. 30474/35.

Borza

Dne 10. novembra 1936.

Denar

V zasebnem kliringu se je danes angleški funt učvrstil v Ljubljani na 237,75 denar, v Zagrebu na 238,0750-239,6750, v Beogradu na 237,95 do 239,55.

Avstrijski šiling je v Ljubljani popustil na 8,64-8,74, v Zagrebu na 8,58-8,68, v Beogradu na 8,60-8,70.

Grški boni so beležili v Zagrebu 32,40-33,10, v Beogradu 32 blago.

Holandske lire so bile zaključene v zasebnem kliringu v Ljubljani in Zagrebu po 2,15, dočim so jih v Beogradu nudili po 2,35.

Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 13,98 do 14,18, v Zagrebu pa so se učvrstili na 13,9150 do 14,1150, nadalje za sredo novembra na 13,89 do 14,09, za konec novembra so popustili na 13,7750-13,9750, za sredo decembra po so beležili 13,75-13,95. V Beogradu so nemški čeki narasli na 13,9220-14,1220.

stare poljske države govori tenka, asketska postava gorečega meniha ter jim z božjo jezo kaže vse njihove slabosti, ki izpodkopavajo moralne in državne temelje domovine. Bil je namreč tedaj najbolj razvrni čas staropoljske dobe, ko je po sijajnem humanizmu in po klasični dobi pesništva začela drobiti sila verska diferenciacija, ko je Rey začel s protestantizmom ter so 3. maja 1555 protestantski poslanci stivali v parlamentu celo že vprašanje, naj se kralj odloči, katero vero bo prevzel za državno. Na svoji strani so imeli že najvplivnejšega moža cele Poljske kneza Radziwilla. Prav tako so se širili med inteligenco kalvinisti ter v južnih krajih husiti, »češki bratje«. Verska ednost Poljske je bila tedaj najbolj na zgodovinski tehtnici. Toda prišel je škof Stanislav Hozius, duša protireformacije, ki je sodeloval pri zvezi države z Vatikanom ter je kot prvi nuncij prišel na Poljsko sam predsednik tridentinskih koncilov Lipomani, ki je dosegel, da je Sejm priznal sklepe Tridentina ter da je kralj Sigismund sprejel pod zaščito novi jezuitski red (1564). V jezuitu je tedaj stopil Peter Skarga, ki je postal odlej naj-večji borec za katoliški preporod, za unijo z ukrajinskimi pravoslavnimi, ter ima največ zaslug za zopetno versko enotnost Poljakov. Začel je s svojimi pridigami v Vilnu na jezuitski šoli, ki jo je kralj spremenil v Akademijo, v nekako univerzo, katere prvi rektor je postal Skarga. Takoj je zaslovel kot nenadkriljiv govornik in k njegovim pridigam so ljudje drli v trumah. Spreobrnili je iz protestantizma kneza Radziwilla ter vse njegove pristaje ter s tem zadal smrtni udarec razkolu. Kot takega slavnega pridigarja ga je kralj Sigismund III. poklical v Krakov na dvor za dvornega propovednika ter obenem za »parlamentarnega dušebrižnika«, to je za takega, ki je mavel pri otvoritvi in zaključku parlamenta ter ob tej priliki imel nagovor na poslance, kakor tudi vsako nedeljo in praznik v času njihovega zborovanja. To dolžnost je opravljal 23 let ter imel na poslance svoje slavne »sejmske pridige«, ki spadajo med največje bisere staropoljske literature, poleg Kochanowskega

Ljubljana. — Tečaji s primom.	
Amsterdam 100 h. gold.	2325,67—2340,26
Berlin 100 mark	1743,03—1756,91
Bruselj 100 belg	733,20—738,32
Cunh 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	211,06—213,11
Newyork 100 dolarjev	4304,76—4341,07
Pariz 100 frankov	201,02—202,46
Praga 100 kron	153,33—154,44
Trst 100 lir	227,70—230,78

Promet na zagrebški borzi je znašal 1.816.648 dinarjev. — Promet na beograjski borzi je znašal 2.091.000 dinarjev.

Cunh, Beograd 10, Pariz 20,175, London 21,21, Newyork 43,5, Bruselj 73,575, Milan 22,925, Amsterdam 233,25, Berlin 175, Dunaj 77,5 (81,35), Stockholm 109,35, Oslo 106,575, Kopenhagen 94,70, Praga 15,39, Varšava 81,80, Budimpešta 85,75, Atene 3,90, Carigrad 3,45, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,36, Buenos-Aires 1,2075.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. posojilo 85—86, agrarij 51—55, vojna škoda prompina 378—381, begliške obveznice 69—70, 8% Blerovo posojilo 86—87, 7% Blerovo posojilo 77—78, 7% posojilo Drž. hip. banke 89—91, Trboveljska 190 den.

Zagreb. Vrednostni papirji: 7% invest. posojilo 85—85,50 (85), agrarij 49,50—50, vojna škoda prompina 379—382, begliške obveznice 70 bl., dalm. agrarij 65—66, 8% Blerovo posojilo 87—88 (87), 7% Blerovo posojilo 77—78 (78), 7% posojilo Drž. hip. banke 89,50—90,50. — Delnice: Priv. agrarna banka 194—196, Trboveljska 196—200, Isas 15 den., Osi. sladk. tov. 135—140 (140), Dubrovačka 200 den., Gutmomn 60 bl.

Beograd. Državni papirji: 7% invest. posojilo 85,50—86, agrarij 49,75—50, vojna škoda prompina 378—379 (379, 378,75) 12. 377—378 (277,50), begl. obveznice 69,75—70; 67,50—67,90, 8% Blerovo posojilo 85,50—86 (85,75), 7% Blerovo posojilo 76,25—76,50 (76,75), 7% posojilo Drž. hip. banke 90 bl. — Delnice: Narodna banka 6,950—7,000, Priv. agrarna banka 194—195.

Dunaj, 10. nov. Dvig tečajev delnic na dunajski borzi se nadaljuje. Tržišče naloženih papirjev se je dneas razviljo mirno pri vendar čvrsti tendenci. Beležili so (v oklepajih večerajni tečaji): obligacije Donavske savske jadranske železnice, 74,75—(72,50), avstrijske stavbne srečke iz leta 1926 18,25 kasa (18,45); delnice: Narodna banka 178,25 (178), Länderbank 75, Donavske savske jadranske železnice 20 (19,82), Graz-Köflacher 27,25 (27), Stig 35,20 (34,80), Steweg 28,60 (28), Magnesit 93 (91), Trboveljska 25 (24,40), Alpine 37,80 (36,70), Berg-Hütten 590 (585), Rima Murany 84,90 (80,80), Steyr-Daimler-Puch 221 (219), Leykam 45 (45,25), Semperit 62,70 (62,50).

Zitni trg

Položaj na žitnem trgu je postal čvrstejši. Na trgu že od preteklega tedna sem kupuje znatne količine Priv. izvozna družba, ki potrebuje blago za izvoz v inozemstvo. Nadalje kupuje kot preje tudi vojaška uprava za svoje potrebe. Drugače pa tudi naš konzum kaže veselje k nakupovanju, vendar ne more izkoristiti položaja zaradi premajhnih razpoložljivih sredstev. Trenutno zahtevajo danes za blago v Banatu 154, v Bački 157, za umetno sušeno koruzo 87—88, za bosansko nad času primerno suho 90, za času primerno suho pa 80—82 prafeta Indija.

Ljubljana. Pšenica: ban. 79 kg 2% in bč. 78 kg 2% 156—158, bos. 77 kg 4% 153—157. — Rž: 72 kg 2% ban. 130—135. — Oves: slavn. 104—108. — Ajda: par. Ljubljana 130—135. — Cinkvanti: srem. 125—127, umetno sušena prompina 88—90, za december-januar 93—95. — Moka št. 0 bč. in ban. 250—255, št. 2 230—235, št. 5 240—245. — Otrubi: bč. debeli 103—105, drobni 88—90.

Novi Sad. Pšenica: bč. ladja Tisa 164 do 165, bč. ladja Begej 163,50—164,50, srem., slavn. 154—155, bč., ban. 153—155, srem. ladja Sava 160 do 161, bč. ladja kanal 161—162, srem. ladja Donava 162—163, bč., ban. ladja Donava 163—164. Moka: bč., ban. 0g, 0gg 240—250, bč. 220—230, 200—210, 180—190, št. 7 in 8 neizprem., srem., slavn. 0g, 0gg 235—245, 215—225, 200—205, 175 do 185, št. 7 in 8 neizprem. — Fiziol: bč., srem., beli brez vreče 200—202,50, bč. beli z vrečama 205—210. — Ostalo neizprem. Tendence neizpr. Promet živ.

Sombor. Pšenica: bč. okol. Sombor, gor. bč., južno ban. 153—155, srem., slavn., gornjo ban. 154—156, bč. ladja Begej 164—165, bč., ban. potiska šlep 164—165. — Koruza: bč., srem., nova, dec.-januar 77—79. — Vse ostalo neizprem. Tendence vzdružna. Promet 36 vagonov.

Živina

Dunaj, 10. nov. Na današnji praščiji sejem je bilo prigranih 5.432 pršutarjev in 5.822 špeharjev, skupno 11.254 glav, od tega iz Avstrije 2.417, iz inozemstva pa 8.837. Cene so bile naslednje za kg

žive teže: špeharji I. 1,64—1,66, madjarski špeharji 1,62—1,63, stari špeharji 1,40—1,50, kmečki 1,54—1,65, križani 1,54—1,67, pršutarji 1,40—1,68. Tendence je bila mirna. Špeharji so beležili v primeri s preteklim tednom slabše. Madjarski špeharji so obdržali čvrste cene preteklega tedna, dočim so ostali špeharji popustili v ceni za 2—3 groše.

Hmelj

Studijska sekcija beške sekcije Hmeljarske zveze v Zalcu objavlja, da je ceniti letino hmelja v letu 1936 na 1.086.000 stotov po 50 kg (1935 pa 1.200.000 stotov), od tega pa je že prodanih 965-tisoč stotov, torej 86%. Največji je odstotek prodanega blaga v Angliji 97%, nadalje v Nemčiji 90 in Jugoslaviji 86%.

Naznanila

Liubljana

1 Nočno službo imajo lekarni: Dr. Kmet, Tyršova cesta 41; mr. Trnkoczy dod., Mestni trg 4 in mr. Ustari, Solančeva ulica 7.

1 Prosvetno društvo Trnovo, prireditelj dr. J. III. prosvetni večer, na katerem bo imel zanimivo ekološko predavanje gosp. Peter Hajnšek o obliki pri ameriških Slovencih. Vabilno voblašanje in prijateljstvo, da se predavanja nadele v obliki števila.

1 Na koncertu godalnega kvarteta iz Dresdena se bo izvajal kot druga točka sporeda Beethovenov godalni kvartet v e-duru op. 137, ki spada med najbojše dela nemirnega glasbenega velikan. Ta kvartet je bil komponiran v letih 1824-1825 in je bil prvič javno izveden dne 6. marca 1835 v kvartetu, katerega I. violini je bil naš rojak Zupančič. Poleg tega se izvaja Smetanov kvartet, o katerem bomo povedali par podrobnosti jutri in Skerjancov kvartet IV. Koncert Dresdenskega godalnega kvarteta bo v petek, dne 13. t. m. v veliki Filharmoniki dvorani. Začetek točno ob pol 8 zvečer, na kar se prav posebno opozarjamo. 1 Senjalsko društvo prosvetno društvo v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v ponedeljek, dne 16. novembra t. l., ob 8 zvečer v društvenem lokalu v dvorani zagradbi bivše gostilne pri Kavčiču, Privoz št. 4 (Prule). Na sporedu je branje zapisnika zadnjega obnega zbora, poročila predsednika, tajnika in blagajnika ter razprave, volitve novih funkcionarjev, sprememba pravil društva, predlogi in sklepi ter sluhčnosti. Prijatelje društva vabilmo, da se udeležijo obnega zbora zanesljivo in točno. — Odbor.

Naše dijaštvo

Klub jugoslovanskih akademikov iz Trsta, Gorice in Istre je na svojem XII. rednem obnem zbiru, dne 6. t. m. izvolil sledeči odbor: Predsednik Bordon Rado, stud. iur., podpredsednik Dimitrijana Vladimir, cand. iur., tajnik I. Badić Djurdjica, cand. phil., tajnik II. Dolenc Ljodan, cand. phil., blagajnik Badić Ksenija, stud. phil., knjižničar in čitalničar Savli Oskar, cand. phil., gospodar Modina Dušan, stud. med., odborniki: Putinja Herman, cand. iur., Pavlovič Marija, cand. phil., Golob Danilo, stud. phil., Keršič Marko, stud. med., Nadzorni odbor: Obad Vladimir, cand. iur., Guštin Ivan, stud. iur., Turk Radovan, stud. iur.

Poizvedovanja

Zensko vrebrno uro sem izgubila v nedeljo, dne 8. t. m. od Sv. Petra ceste do Vidovanske ceste. Pošten najdištel naj je odda proti nagradi v upravi »Slovenec«.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Točen program domačih in tujih postaj vam nudi revija »RADIO LJUBLJANA«.

Sreda, 11. novembra. 12.00 Operni odlomki (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila — 13.15 Vse, mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah) — 14.00 Vreme, borza — 14.00 Mati premišljuje o vojni (za. Angela Voile) — 14.30 Atek je padel... (pesni in recitacije, za. Mila Saričeva, čl. Nar. gledališča) — 14.40 O najnem delnem delcu (g. Valentin Bidovec, strošinska sodišča) — 15.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 15.30 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila (Jozef Gorac in Ljubljana) — 15.30 Sabovski kotiček (g. dr. Anton Bajec) — 16.00 Koncert godalnega orkestra Orkestralnega društva Glasbene Matice (dirigent: prof. I. M. Skerjanc) — 16.00 Haydnov kvartet (plošče) — 16.30 Koroške pesmi (zbor koroških Slovencev) — 17.00 Čas, vreme, poročila, spored — 17.15 Za kratek čas (plošče).

Drugi programi

Sreda, 11. novembra: Beograd: 20.00 Radijski orkester — 21.25 Igra — 21.30 Plošče — 22.40 Strassbourg — Zagreb: 20.00 Ljubljana — 22.40 Strassbourg — Budimpešta: 19.30 Opera — 22.30 Oigonska glasba — 23.00 Plošče — Praga: 19.30 Slovenske narodne — 20.05 Orkestralni koncert — 22.40 Strassbourg. — Varšava: 20. Glasbene sile — 21. Chopinov koncert. — 21.45 Simfonični orkester. — 22.30 Poljske koračnice. — 23. Glasna glasba. — Vsa Nemčija: 20.15 Ura mlade generacije. — Königsberg: 20.45 Nemške melodije. — Lipsko: 21. Kabare. — Frankfurt: 20.45 Glasba preteklega doba. — Bernmünster: 20.05 Glasbene miniature. — 21.30 Sonata. — 21.30 Svetski večer. — Strassbourg: 21.30 Simfonični koncert.

Ali ste že poravnali naročnino?

za uboge ustanovil prvi »pobožno banko«, nekako bratovščino, ki jih je izrgala iz rok oderuhov. Pisal je »Življenje svetnikov«, knjigo, ki je še sedaj najpopulárnejša poljska knjiga. In ko je umiral, si ni želel drugega, kakor da bi njegovemu staremu kokašju dal državno penzijo, da bo v miru preživel zadnje dni.

V književni zgodovini pa se vrednotijo »sejmski govori« za najlepši plod staropoljske proze ter osmi govor radi navdušenja in izrazitosti za najlepše delo pred Mickiewiczem, ki je rekel o Skargi: »V njem se zrcali vsa dežela, vse poljski narod s svojo preteklostjo, sedanjostjo in bodočnostjo.« In če se poljski katoliški pisatelji ob njegovi 400 letnici prištevajo za njegove dediče ter ob tej priliki zahtevajo političnih ukrepov, ki bi bili v skladu s Cerkvijo, se ta zahteva popolnoma krije s Skargom, ki je bil prav tako pisatelj in politik v eni osebi, ter še več, tudi — svetnik. td.

★

Zdravniški vestnik, 3. štev. 8—10, prinaša celo vrsto razprav, ki pišejo z zdravniškega stališča o tuberkulozi. Tako piše dr. Neubauer o »Nastanku in razvoju tuberkuloze, kjer podaja najnovejša nazore o patogenosti te zavratne bolezni. Isti podaja nekaj načelnih pripomb o »tuberkulozi v rentgenu ter sklopoterapijo pljučne tuberkuloze s posebnim ozirom na indikacije«. Dr. Prodan piše o »diagnosti tuberkuloze s sredstvi praktičnega zdravnika«, dr. Furlan o »zdravniškovi službi pri jetičnem človeku«, dr. Minaž o borbi zoper kostno in izvenpljučno tuberkulozo v Dravski banovini. Posebni specialisti: dr. De-reani, dr. Pogačnik in dr. Jakša pišejo o tuberkulozi oči, grla in kože. To bi bile razprave, ki govorijo o tuberkulozi. V nadaljnjem gradivu je napisal dr. Guzelj »nekaj besed o kirurški federaciji male antante in sosednih držav«. Na koncu številke sledi izvlečki iz medicinskih revij ter ocene knjig. Priložena je tudi »Eugenika«, list, ki ga urejuje dr. Škerlj.

Kulturni obzornik

Štiristoletnica rojstva največjega poljskega pridigarja, pisatelja P. Piotra Skarge S. J.

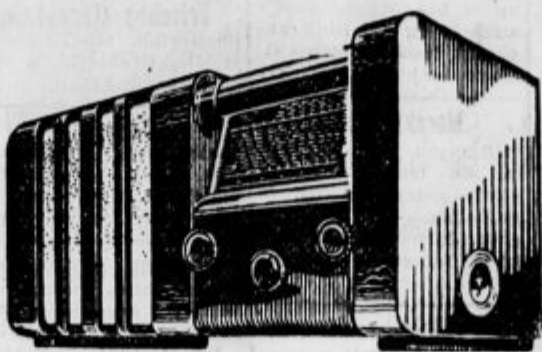
(1536—1612)

Poljski katoliški pisatelj so praznovali pred mesecem slovesno 400 letnico največjega poljskega pridigarja vseh časov ter enega največjih poljskih pisateljev »zlate dobe«, ki je v najvišji meri združeval v sebi ljubezen do Boga in do domovine, slavnega jezuita p. Piotra Skarge Poweškega, dvornega pridigarja kralja Sigismunda III., pisatelja slavnih »sejmskih« (parlamentarnih) pridig in »življenja svetnikov«, najpriljubljenejše poljske knjige. Ob proslavi moža, ki je ljubezen do jezika in naroda tako tesno združeval z javnimi razmerami svojega časa, ki je v imenu Boga čutil poslanstvo, da moralno preroči najprej državnike in politične ljudi, če hoče, da se bo prerodil ves narod, v imenu tega klasičnega pisatelja, ki je javno bilal z najbolj žgočimi besedami vse nered v državi, vsako oddaljevanje javnega življenja od božjih postav, so zahtevali katoliški pisatelji v posebni resoluciji »priznanje kraljstva z zakonom za državno vero na Poljskem, ureditev zakona po načelih Cerkve, zvišanje verskega pouka v šolah, spremembo socialnogospodarskega reda v državi po papeževih enciklikah in stanovsko državo, ter iniciativno vlado v okviru Društva narodov, da se postopno pravična ureditev židovskega vprašanja, od katerega zavisi verska, narodna in gospodarska bodočnost Poljske«. Obenem je kongres začel z akcijo, da se p. Peter Skarga proglasi za blaženega.

Kdo je bil p. Skarga? Marsikdo se spominja veličastne slike poljskega slikarja Matejka »Skarga pred parlamentom«, kjer med samimi plemiči

ORION 33

- Najnovejši trocevni super
- Sprejem kratkih valov z največjo jakostjo in brez mikrofonijske
- Dovršeno izenačenje fadinga, apsolutna konstantnost vsled nove triode-heksode
- Veliki dinamični zvočnik z eksponencijalno membrano
- Velika občutljivost in pojačava, nova TUNGSRAM pentoda
- Povoljna cena, prodaja tudi na dolgoročna odplačila

ORION RADIO

RADIO, r. z. z. o. z., Ljubljana;

RADIOVAL, Ljubljana - Celje;

Josip WIPPLINGER, Maribor

M. Krašovec, Jesenice - I. Guček, Hrastnik - J. Klenovšek, Trbovlje - St. Engelsberger, Tržič - J. Ogrizek, Novo mesto - Janez Nemec, Murska Sobota

Sport

Občni zbor JASO

Pred nekaj dnevi so položili akademiki, člani Jugoslovanske akademike smučarske organizacije, obračun o svojem delu v pretekli sezoni. Ob številni udeležbi članov je otvoril predsednik Mikuletič občni zbor, pozdravil vse navzoče in predlagal, da se odpošlje pozdravne brzojavke ministru dr. Rogiču in dr. Korošcu ter predsedniku JZSZ dr. Marušiču. Na kratko je orisal delovanje organizacije v pretekli sezoni, ki je bilo dokaj ovirano zaradi slabih snežnih razmer.

Tajniško poročilo je podal tov. Dermelj, ki je podrobno prikazal delo in uspeh organizacije. Razveseljivo poročilo je podal blaginjak tov. Nagy, saj znaša celokupna imovina 4000 Din — Tehnični referent tov. Reicher je nazorno podal udeleževanje akademikov na belem polju in podčrtal uspeh, ki je bil dosežen s tečajem na Koroško. Po izglasovanju razrešnice staremu odboru je bil izvoljen novi odbor: predsednik Reicher Saša, podpreds. Dermelj Miro, tajnik Močnik Rastko, blaginjak Nagy Viktor, tehnični referent Vrankar Pavle.

Po končanih volitvah je sledila debata o bodočem delu, predvsem o udeležbi na svetovnem akademskem prvenstvu, ki bo od 1. do 7. februarja 1937 na Zell am See v Avstriji, o čemer je tudi že poročala deputacija ministru dr. Rogiču, o narodno propagandnem izletu na Koroško, o ekskurziji v Bosno in o prirejanju tečajev za novince in tekmovalce. — Zbor je zaključil novo izvoljeni predsednik in pozval akademike k delu za beli sport.

V medmestni plavalni tekmi Berlin—Dunaj, v kateri je za Avstrijo nastopil tudi naš odlični plavač Wilfan, je zmagal Berlin z velikim naskokom točk. Berlinčani so ji dosegli namreč 57, Dunajci pa samo 33. Berlin si je že takoj prvi dan zagotovil zmago. Sijajna je bila zmaga v hrbtnem plavanju na 100 m našega Wilfana, ki je preplaval omenjeno progo v času 1:11.7 min. Njegov uspeh so beležili vsi avstrijski listi z veliko pohvalo, kateri se s tem večjim veseljem pridružujemo vsi športniki Jugoslavije.

Mariborski živinski sejem 10. novembra. Na sejmu, ki je bil danes, je bilo pripelanih 8 konj, 14 bikov, 110 volov, 577 krav in 11 telet, skupaj 720 komadov. Povprečne cene so: debeli voli 3.90 do 4.30 Din, poldebili voli 3.50 do 3.75 Din, voli 3.50 do 4 Din, biki za klanje 3.25 do 3.60 Din, klavne krave debele 3 do 3.20 Din, plemenske krave 3 do 3.50 Din, krave za klobasarje 1.60 do 2 Din, molzne krave 2 do 2.75 Din, breje krave 2.75 do 3.65, mlada živina 3.25 do 3.75, teleta 5 do 6 Din za kilogram žive teže. Prodanih je bilo 352 komadov, od tega 58 za izvoz v Italijo. Mesne cene: volovsko meso I. vrste kg 10—12 Din, II. vrste 8—10 Din, meso od bikov, krav in telet 5 do 8 Din, teleče meso I. vrste 12—16 Din, II. vrste 10—12 Din, svinjsko meso sveže 10—14 Din.

Razpis

propagandnega omejenega lahkoatletkega meetinga Akademike športnega kluba Primorje, Ljubljana, dne 14. novembra 1936.

Akademski športni klub Primorje v Ljubljani priredi v soboto, dne 14. novembra 1936 ob 15.30 na svojem igrišču na Tyrševi cesti propagandni omejeni lahkoatletski meeting. Prireditelj se vrši na tekanišču, dolgem 420 m, ki je pokrito z ugasli in ima štiri nedvigljene zavoje. Pravico nastopa imajo vsi verificirani in neverificirani študenti klubov, članov JLAZ in draveke banovine. Prijave s priloženo prijavnico 2 Din na točko in osebo, 3 Din za moštvo, je nasloviti najpozneje do 7. (1) nov. ob 12 na naslov: Savo Smečin, Tavčarjeva ulica 1-III. Naknadne prijave, kakor tudi prijave brez prijavnice se ne sprejemajo. Nagrade: pri 5 tekmovalcih v posodbi disciplini dve primanci, pri vsaki tekmi 5 tekmovalcev 1 primanca. Isto velja tudi za moštva. Tekmovanje se vrši po pravilih in pravilnikih JLAZ. Program in vredni red disciplin je naslednji: 1. Tek 100 m juniorji in seniorji. 2. Skok v daljavo z zaletom juniorji in seniorji. 3. Tek 1000 m juniorji in seniorji. 4. Stafeta 4 × 400 m z handicapom. 5. Met krogle 5 kg juniorji C in met krogle seniorji. 6. Balkanska stafeta 800 × 400 × 300 × 100 m z handicapom. 7. Stafeta 4 × 1500 m z handicapom.

JASO. V sredo, dne 11. t. m., odborova seja na tehnik ob 18. Udeležba nujna. — Odbor. Smučarski klub Ljubljana razpisuje za dan 15. novembra t. l. Crosscountry za verificirane smučarje in mladino. Start in cilj pri gostilni Strelišče pod Rožnikom. Pričetek ob 10. Proga za 14 do 16 letne je 2 km, 16 do 18 letne 3 km, za seniorje 5 km. Prijave je oddati v trgovini Sport-Kmet ali pri g. Kärnerju v trgovini A. Gorac najdalje do sobote 14. t. m. do 16 ter na dan tekme pol ure pred startom. Prijavnice ni. Priznanje v vsaki kategoriji prejmejo diplom. Istočasno se obveščajo tekmovalci drugih klubov ki še niso prejeli diplom za lanske letni crosscountry, da jih lahko prejmejo v nedeljo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Sreda, 11. novembra: Na ledeni plošči. Premierka abomna. Četrtek, 12. novembra: Kvadratura kroga. Red B. Petek, 13. novembra: Zaprt. (Gostovanje v Celju.) Sobota, 14. novembra: Na ledeni plošči. Irena.

OPERA — Začetek ob 20.

Sreda, 11. novembra: Dvojno knjigovodstvo. Red Sreda. Četrtek, 12. novembra: Ples v maskah. Red Četrtek. Petek, 13. novembra: Zaprt. Sobota, 14. novembra: Bolna smrt. Red B.

Mariborsko gledališče

Sreda, 11. novembra: Zaprt. Četrtek, 12. novembra ob 20: Zorka. Red A.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Petek, 13. novembra ob 20: Hamik. Vesela božja pol. Gostovanje Ljubljanske drame. Predstava za abomna.

Sah

Sahovski klub »Santpeter« v Ljubljani je odigral broturnir za prvenstvo meseca oktobra. Udeležilo se ga je 14 klubovih članov. Rezultat je bil sledeči: prvo mesto si je osvojil s precejšnjim naskokom Hren Lado,

VINA

dolenjska, Majerska in sploh vseh vrst kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

Naročajte in širite »SLOVENCA«

MODNO VOLNENO BLAGO

za damske obleke in plašče SVILA IN VSE DRUGO BLAGO

Velika izbira, nizke cene!

R. MIKLAUC

»pri škofu« LJUBLJANA

Lingarjeva ulica Medarska ulica Pred škofijo

LAKO STARTANJE

SIGURNA VOŽNJA

novi

Mobiloil ARCTIC

STANDARD-VACUUM OIL COMPANY OF JUGOSLAVIA, INC

PUH — PERJE R. MIKLAUC LJUBLJANA

Alja Rahmanova:

103

Tovarna novega človeka

Roman.

Kako pa je težko napraviti križ čez takšne reči, je vendar sama le predobro vedela. Da pa je Njurka nenadoma odšla in ji poleg tega niti z besedico ni omenila vzroka, to ji je bila uganka. Napeto je razmišljala, da bi našla nekaj, na kar bi se v mislih oslonila. Tanja se je spomnila, da je bila Njurka vprav zadnje dni pred svojim odhodom čisto duševno popolnoma odsotna, da je preslišala vprašanja, da je po več ur molila ali kar tako sedela z zaprtimi očmi. Ali je bila preteklost v njej tako zelo močna, da jo je gnala v prostovoljno smrt? Ali pa je bila kakšna druga skrivnost? Tanja je mislila in mislila; zmučila si je mozgane, toda prišla ni do nobenega zaključka in nemir ter skrb za ubogo Njurko sta vedno bolj rastla.

★

Preiskava proti vedeževalki Nastji se je nenavadno dolgo zavlekla. Vodili so jo od zasliševanja do zasliševanja, toda njeno obračanje je vzbujalo v vseh največje začudenje. Vedno je nosila ruto pred obrazom; če so ji zapovedali, naj se odkrije, je to storila, a brž ko je mogla, jo je zopet spustila na obraz. Ko so ji prebrali obtožbo, je priznala takoj in brez ovinkov, da je petnajst ljudi spravila ob življenje; a ko so jo spraševali po podrobnostih, ni dala glasu od sebe: na vsa vprašanja je trdovratno molčala. Sodniki so hoteli seči po običajnih izsiljevalnih sredstvih, a tedaj je ugovarjal zdravnik; rekel je, da mora potem odkloniti vsako odgovornost, ker

je itak že vprašanje, če bo doživela konec »javnega procesa«. Na tem pa je bila oblast zelo zainteresirana, kajti hoteli so dvigniti velik javen proces proti Nastji kot bojno sredstvo proti vsem vrstam praznovanja.

Sodnike je vrhu tega spravljalo v zadrego še to, da so vsi soobtoženi pri prvem soočenju izjavili, da obtoženka ni Nastja; da je bila Nastja večja, ne tako suha in tudi njen glas, da je drugače zvenel. Potem zopet so dejali, da bi to vendarle mogla biti ona; morda je shujšala zaradi bolezni in ječe, svoj glas pa je tudi že prej pretvarjala. Nekdanji obiskovalci vedeževalke, ki naj bi nastopila kot priče, sploh niso mogli ničesar točnega povedati, kajti bili so prvič preveč razburjeni, da bi mogli mirno opazovati, drugič pa je bilo v sobi vedno tako temno, da si komaj mogel kaj videti.

Tako sta minila pomlad in poletje in ko je napočil dan javne sodbe, ki naj bi se vršila v mestnem gledališču, je pričelo padati z drevja že zelo listje. Ob desetih dopoldne so peljali obtožence močno zastražene po ulicah, ki so bile polne radovednežev. Nastja je šla sprejati; obdajalo jo je šest vojakov z napetimi revolverji; za njo so šli ostali obtoženci. Tudi te so spremljali oboroženi vojaki, da so jih ščitili pred poizkusi linčanja in pa, ker se je v ljudstvu širila govorica, da bo enooki Filka, ki ga policija ni mogla prijeti, poizkušal jetnike osvoboditi.

Dan je bil jasen in sonce je sijalo; ko je Nastja stopila na cesto, je skoro oslepela od svetlobe in oglušela od votlega, grozečega hrupa množice. Ljudje so kričali, žvižgali, jih obmetavali z gnanim sadjem in kamenjem, tako da so vojaki z največjim naporom krčili spredu pot skozi množico. Pred gledališčem je bilo razburjenje množice tako veliko, da so jo morali na konjih razga-

njati, da so napravili prosto pot. Vse je rjulo: »Obesite jih! Raztrgajte jih na kosel!« Ljudi je pač najbolj razburjalo to, da je morilka hodila mirno in bila zatopljena vase, kar je pričalo o popolni nebržnosti. Tik pred vdom v gledališče je za trenutek omahovala, nato pa se zrušila.

»Komedija, saj se le pretvarja!« so kričali okoli stoječi. Nesli so Nastjo noter in le z največjim naporom se je zdravniku posrečilo, da jo je zbudil iz globoke nezvesti.

»Nisem niti sodnik niti zagovornik,« je rekel zdravnik in stresal z glavo, »toda svoje življenje bi stavil, da obtoženka ni zmožna ubiti niti mačke, kaj šele človeka! Sploh pa tega ne razumem: tej Nastji je vendar kvečjemu devetnajst let, po izjavah prič pa bi jih morala imeti najmanj pet in dvajset!«

Nato je pogledal branilca in pristavil:

»Mislim, da tiči v tem zmotu! Če niso vendarle prišli koga drugega namesto Nastje!«

»Tudi jaz sem že mislil na to,« je rekel branilec tiho, da bi ga ne slišal stražar. »Toda pomislite, vse je priznala, podpisala je protokol brez najmanjšega pritiska. Vem to čisto gotovo, sicer pa sem jo tudi sam večkrat spraševal; če je sploh kaj odgovorila, je le potrdila svoje priznanje. In povejte sami, kdo pa se bo dal prostovoljno ustreliti, če je nedolžen?«

»Zagonetno!« je odgovoril zdravnik, medtem ko je zrl obtoženki v obraz. »Le ogledite si ta izraz! To je izraz nenavadnega trpljenja, izraz mučenice, ne pa zločinke!«

Branilec je globoko zavzdihnil. V tem trenutku je Nastja odprla oči in debela solza ji je spolzela po licu. A že v naslednjem trenutku je zgrabila ruto in si jo potegnila čez obraz...

Celoletna naročnina na:

Leposlovno in ljudsko knjižnico
Zbirko domaćih pisateljev
Zbirko mladinskih spisov

7 vezanih knjig mesečno Din 23.-
3 vezane knjige mesečno Din 11.-
4 vezane knjige mesečno Din 0.-
JUGOSLOVANSKA KNJIŽARNA

Tinček in Tonček v Atlantidi

205.

Gorila pade v vodo.

In tako je gorila s Tinčkovim pomočjo lepo počasi pristala na dnu prepada, v katerem je bila globoka voda. Lahko si mislite, kako presenečena sta bila oba! Namesto trdih, ostrih pečin — voda...

Gorila je Tinčka skrbno držala nad vodo, da si ne bi zmočil perotnic.

»Bog ve, kam sva zdaj zašla?« je polglasno zabundal Tinček in nič kaj prijetno mu ni bilo pri srcu. Kar groza ga je stresla ob mislih, da kotlina, kateri sta bila izročena na milost in nemilost, nima nobenega izhoda.

la orehe

tanke lupine, 50 kg 240 Din. - 1a jedra, bela, 5 kg 80 Din. - Suhe debele slive 50 kg 225 Din, razpošilja franko voznina G. Drechsler, Tuzla. (1)

Morska čebula

italijanska, sveža, prispela. Za temeljito uničevanje podgan in miši je najboljša. - Lykos, Zagreb, Jurjevska 8. Dokler traja zaloga - nudi poceni. (1)

Gospodnje — Obrtniki

Popolna odprodaja posode, orodja, stenskih in t.d. iz skladišča po zelo nizkih cenah pri
Stanko Florjančič, telexnina, Resljeva 3 — nasproti Medicinski (Vhod skozi dvorišče)

Sveže najfinije norveško

ribje olje

iz lekarne
dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča blede in slabotnim osebam.

Kupimo

Železno blagajno
Wertheim, staro, a dobro ohranjeno, kupmo. - Ponudbe poslati občini Braslovce, srez Celje. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne kronic

kupujem po najvišjih dnevnih cenah.
A. KAJFEZ
urur
Ljubljana, Miklošičeva 14

Posestva

V Brežicah
in okolici so naprodaj hiše, stavbišča, vinogradi, sadovnjaki, gozdovi in okroženi deli Attemsovega veleposestva. Vprašati: Ing. Miklau O., Brežice.

Večja trgovska hiša

na najprometnejšem kraju v Ljubljani je
ugodno naprodaj!

Jako primerno za naložbo denarja. — Ponudbe in vprašanja upravi »Slovenca« pod »Ugodna naložba« št. 16625.

Stanovanja

Trisobno stanovanje
komfortno, takoj ugodno oddam, Grabovičeva ulica št. 14, I. nadst. (c)

Stanovanje

obstoječe iz 3 sob, kopalnice, takoj oddam boljši, mirni stranki. Gregorčičeva ulica 19. (c)

Enosobno stanovanje

vseokopritič, oddam takoj ali s decembrom. Zadruga ul. 3, Kodeljevo.

Stanovanje

sobe, kabineta in prittiklin — oddam. Groharjeva št. 15, Mirje. (c)

SOBE

Dva gospoda

sprejem v lepo sobo v centru. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16748. (a)

Separirano sobo

oddam blizu nove gimnazije. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16781. (a)

Objave

Izjava

Podpisani Kovačič Peter, pekovski mojster v Rajhenburgu, prekleujem žaljive besede, katere sem izrekel napram gospodu Pratičku Karlu, mesar. pomočniku v Rajhenburgu, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. - Rajhenburg, dne 5. nov. 1936. - Kovačič Peter. (c)

Glavno skladišče za Jugoslavijo:
HINKO MAYER I DRUG, par. oddelk, ZAGREB.

Ne pozabite! Podružnica »Slovenca« na Miklošičevi c. 5 tudi sprejema inserate in naročila za list!

Zahvala

Ob težki izgubi našega nadvse ljubljenega ateka, starega očeta, svaka in strica, gospoda

Ivana Dražila

magistratnega pis. ravnatelja v p., meščana ljubljanskega, častnega predsednika pevskega društva »Slavec«, odlikovanega s redom Sv. Save IV. stopnje

izrekamo najtoplejšo zahvalo za vse izraze iskrenega sočutja, kakor tudi vsem, ki so dragemu pokojniku poklonili toliko lepega cvetja in vencev. Posebno zahvalo izrekamo č. duhovščini, g. dr. Franti Misu za njegovo večletno požrtvovalno pomoč na domu, g. dr. Slavku Rakovecu in usmiljenim sestram v ljubljanski bolnišnici za njih človekoljubno prizadevanje ozir. tolažbo, pevskega društvu »Slavec« in Hubadovi župi J. P. S. za krasno petje, ter vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so dragemu pokojniku v tako častnem številu spremili na njegov poslednji dom. — Maša zadržnica se bo darovala v petek, dne 13. novembra ob pol sedmih zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

V Ljubljani, dne 10. novembra 1936.

Zalujoči otroci: Slava, Dragi, Srečko, Zdenka, Branko.

Snežke, galoše, domače čevlje, najboljšje kvalitete, po nižjih cenah nudi trdka

F. M. SCHMITT
LJUBLJANA

Pred škofijo 2 Lingarjeva 4

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; žentovanski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlitna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Vajenci

Pekovskega vajenca

za takojšen nastop. Vsa oskrba v hiši za časa učne dobe. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 16724. (v)

Službe iščejo

Mlad fant

pošten, popoln abstinent, pameten, išče kakršnokoli službo. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16747. (a)

Službo dobe

Gozdar

z dobrimi pričetki o večletni službi se sprejme. Ponudbe naj se pošljejo upravi »Slov.« pod »Zanesljiv gozdni strokovnjak« št. 16751. (b)

Kuharico

samostojno, vzamemo v stalno službo v boljšo gostilno v Dalmaciji. — Ponudbe poslati na: Žuljan Franciška, gostilna »Ljubljana«, Šibenik (na obali)

V smislu seje uprave Bonding kazališča in lastnikov lož, ki se je vršila dne 27. oktobra t. l. obveščamo interese, da je bilo na tej seji sklenjeno, da se

Bonding gledališče v Dubrovniku lahko odda v najem za zvočni kino

Prostori Bonding gledališča, razen lož, bi se dali v najem ponudniku, ki bi stavil najugodnejšo ponudbo ter bi za lože mogel stopiti v razgovor z lastniki istih.

Konkretna pismena ponudba je treba poslati upravi Bonding gledališča v Dubrovniku najkasneje do 20. novembra t. l. a nasloviti na Antona Nardelli, poštni predal 3, Dubrovnik.

Vse ostale potrebne informacije dobijo interese pri upravi ali odboru izvoljenem v ta namen.

UPRAVA BONDING KAZALIŠTA, DUBROVNIK.

Nogavice, rokavice

in pletenine vam nudi veliki izbor najugodnejših in najcenejših trdka Karlo Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (1)

»PFFAF« »SINGER«

šivalne stroje
malo rabljene, ženske, krojaške, čevljarske — in KOLESA po zelo ugodni ceni naprodaj pri »Prometu«, nasproti križanske cerkve. (1)

Hubertuse

nepremičljive 250 Din. in vsa oblačila po neverjetno nizkih cenah si nabavite pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (1)

Telefon 2039

PREMOG KARBOPAKETE DRVA, KOKS tudi

Pogačnik
Bohoričeva ulica št. 5.

Pletilje

za nogavice sprejem. — Poizve se Florjanska ul. 24, gostilna. (b)

Pouk

Iščem inštruktorja v pomoč četrtšolcu real. gimnazije. — Pismene ponudbe upravi »Slov.« pod šifro »Odlučnik«. (u)

Prodajo

Kislo zelje, repa

novi prvovrstni, in glave za sarmo v sodčkih dobavlja vsako množino po brezkonkurenčni ceni GUSTAV ERKLAVEC Ljubljana - Kodeljevo, Povšetova 10, telef. 25-91.

Šivalni stroj

malo rabljen, znamke »Singer«, poceni naprodaj. Nova trgovina, Tyrseva 26. (1)

Svetovno znani najboljši

šivalni stroj

pogrešljiv, popolnoma nov, vreden 4000 Din, prodam za 1800 Din. Šket, Vranjsko. (1)

ZAHVALA

Zdaj, ko je našel naš dragi

DR. JANKO MAROLT

svoj počitek v grobu, se najprej najlepše zahvaljujemo vsem onim, ki so spremljali pot njegove duše na oni svet z molitvami, prav posebno še g. dekanu Keteju in ostalim gg. duhovnikom. Za tolažbo rajnemu v bolezni, nam pa v naši žalosti se zahvaljujemo gg. ministroma dr. Korošcu in dr. Kreku, g. banu dr. Natlačenu in vsem številnim pokojnikovim in našim prijateljem. Hvala vsej množici pogrebcev, posebej g. pomočniku bana dr. Stanku Majcnu, okrajnemu podnačelniku Počkaju, zastopnikom Zdravniške zbornice in Slovenskega zdravniškega društva dr. Lapajnetu in Šabcu, zastopstvu ljubljanskega občinskega sveta gg. Oražmu in Kozamerniku, vrhniškim občinskim odbornikom, okoliškim županom, zastopnikom cestnega odbora, uradov, zadrug in zavodov, članom krajevne JRZ, Prosветnega, Rokodelskega in gasilnih društev, šolskim vodstvom, učiteljem in šolarjem — in naj ne bo zamere, če smo koga izpustili. Lepe žalostinke vrhniške godbe ter moškega in mešanega pevskega zbora pod vodstvom gg. Heybala in Gruma, potem pa cvetoči venci, ki so jih darovali in nosili prijatelji, so nam olajšali težko pot, ko smo šli za očetovo krsto. Spominski govori g. podžupana Voljča na žalni seji občinskega odbora in ob grobu, gosp. Brenčiča na strankini žalni seji in dr. Miloša Stareta na pokopališču so našim grenkim čustvom dodali tudi zavest ponosa na našega dragega očeta. Še enkrat vsem najlepša hvala.

Verd, Ljubljana, dne 10. novembra 1936.

Otroci in drugi sorodniki